

CHICAGOS UNIVERSITETO LINGVISTIKOS VADOVAS IŠMOKO LIETUVIŠKAI

Prof. Hamp — tarptautinio masto kalbininkas. — Kodėl jis pamėgo lietuvių kalbą. — Eidavo į lietuvių susirinkimus klausytis. — Paskaito "Draugą" ir turi lietuviškų knygų. — Apie lietuvių ir sanskritą kalbas. — Rašo studijas ir laiko paskaitas suvažiavimuose apie lietuvių kalbą. — Kodėl universitetuose auga susidomėjimas lietuvių kalba? — Apie milžiniškus dainų lobius.

JUOZAS PRUNSKIS

Viena lietuvaite, Chicago universitete studijuojanti etninės krypties antropologija, parašė studijinį darbą apie Rėzos ir Stanevičiaus dainų rinkinių diminitivus. Jai buvo leista rašyti lietuvių kalba, bet kadangi antropologijos skyrių nei vienas profesorius nemoka lietuviškai, tai jos darbą perdavė lingvistikos departamento vadovui prof. Eric P. Hamp, kuris be daugybės kitų kalbų, yra išmokęs ir lietuviškai. Jis su mūsų lietuvaite pakalbėjo lietuviškai, pats prisiminė net kai ką iš lietuvių poetų ir įvertino jos darbą.

Didžio talento kalbininkas

Prof. Hamp — didžio talento žmogus. Kaip lingvistikos profesorius, jis su paskaitomis yra važinėjęs ne tik po įvairius JAV universitetus, bet ir buvo kviešamas į kai kurias Europos, net ir Afrikos aukštąsias mokyklas. Daugelio mokslinių organizacijų narys, eilės studijinių žurnalų bendradarbis, kalbinius tyrimus atlikinėjęs D. Britanijoje, Airijoje, Italijoje, Graikijoje, Turkijoje, Jugoslavijoje, Albanijoje ir kt. Jo specialybė — indoeuropiečių, sanskritų, baltų, slavų, keltų kalbos, o disertaciją parašė apie albanų kalbos tarmes. Vadovas eilės kalbinių tyrimų projektų.

Norėjosi tokį žmogų arčiau pažinti. Atradau jį Chicago universiteto patalpose, jo paties kabinete. Jaunos išvaizdos, stipraus sudėjimo vyras.

— Mes labai džiaugiamės, kad jūs išmokot lietuviškai, — pradedu pokalbį.

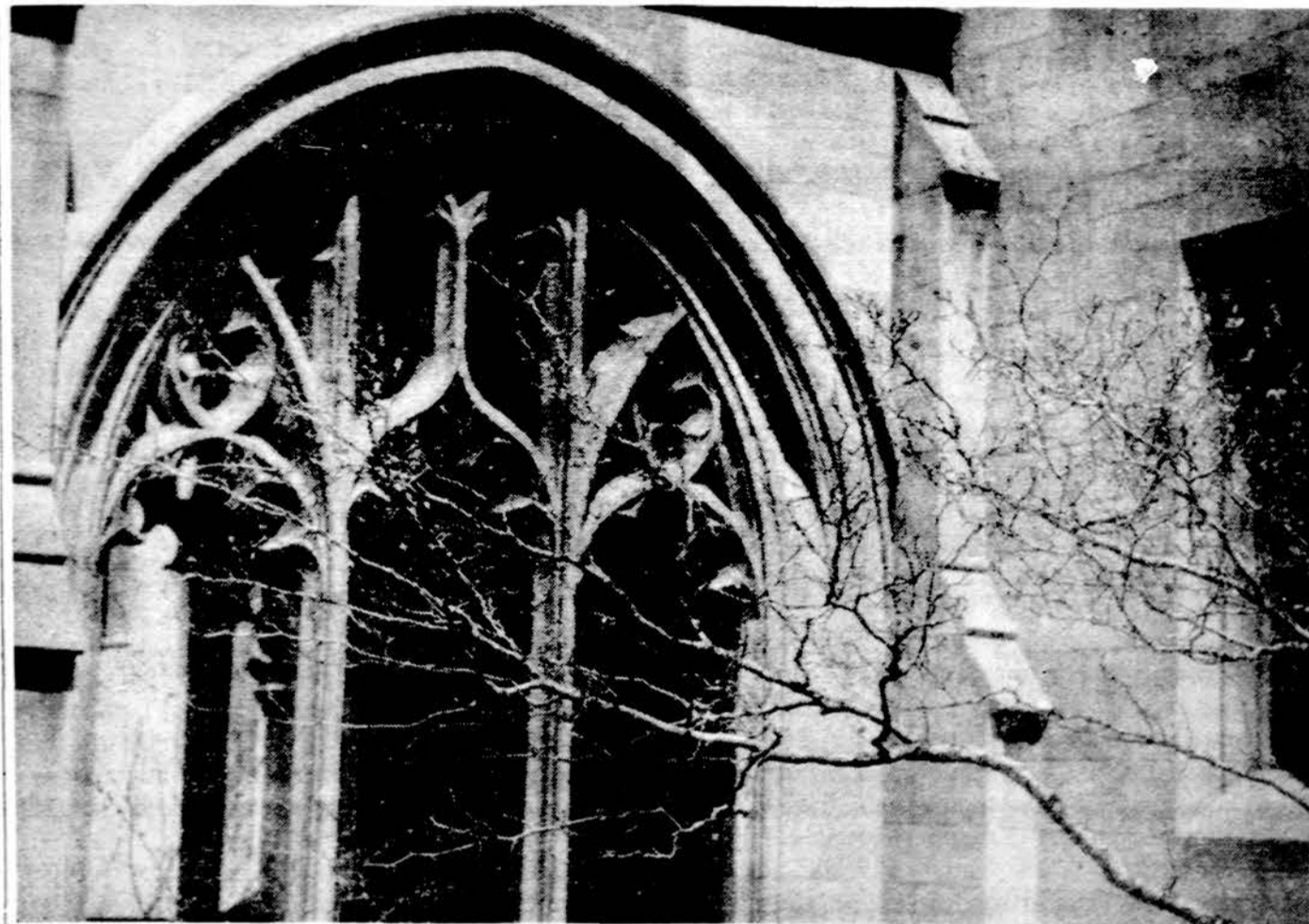
— Dirbu šioj srity. Mano mokėjimas teks knyginis. Interesuojosi lietuvių kalba, kuri man yra naudinga lyginamojoje kalbotyroje. Lietuvių kalba tai turtin gas kalbinių studijų šaltinis.

— Kaip mokėtės lietuviškai?

— Susipažinau su kalba iš knygų, bet man buvo įdomu žinoti, kaip ji skamba. Tai eidavau į lietuvių iškilmes, parengimus. So.

Šiame numery

- Ar tikrai esame plevēsos.
- Chicago universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai.
- Mokslo ir kūrybos simpoziumo ekrane: dr. Juozas Girnius ir architekt. Arvydas Barzdukas.
- Eilėraščių apie kritusius.
- Aleksandro Stulginskio laiška.
- Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje.
- Tauta, rašytojas ir veikalas.
- Frano Baltuonio paroda Chicagoje.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

Būdingas Chicago universiteto rūmų motyvas.

Nuotr. Uosio Juodvalkio

ją lietuvių daiktavardžiuose, rašiau apie lietuviškosios "s" kiti mą po įvairių balsių. Taipgi rašiau apie modernią interpretaciją Buivydyžių aukštųjų fonologijos, aprašytos tyrinėtojo Gouthot. Esu rašęs ir etimologinėmis temomis. Pennsylvanijos universitete turėjome konferenciją baltų kalbų klausimais. Ten skaičiau savo studijinį darbą, bet apie tai jau buvo rašyta "Drauge".

— Kaip jūs galėjote atsiminti mūsų dienraščio vardą?

— Nes aš jį matau protarpiais.

Prof. Eric Hamp

Kaip toli pažengė lietuvių kalbos studijose?

— Mokyti gi žmogus niekada nenustoja. Galia lietuviškus tekstus skaityti ir suprasti. Tik mano pasikalbėjimas būtų ribotas. Jei nujauciu temą, kuria kalbama — galiu ją sekti, bet pvz. diskusijos modernios lietuvių poezijos klausimais man būtų sunkios. Akademine lietuvių kalbą lengviau supranti, bet daugelio namų a-pyvokos dalykų vardų nesu gir-dėjęs, pvz. nežinočiau nei kaip "toothbrush" lietuviškai pasaky-ti.

— Teko jums ką nors rašyti apie lietuvių kalbą?

— O, taip. Daugiausia lyginamosios kalbotyros srityje. Pvz. 2-3 dalykų esu parašęs žurnalui "Baltistika". Rašiau apie proble-mą, kaip atstatyti akcentologi-

skyrių. Tas grupes mes pažįsta-me iš įvairių kalbinių dokumen-tų. Sanskrito raštų mes turime daugiau kaip 2,500 metų senu-mo, o lietuvių — tik apie 400 metų senumo, albanų irgi panašiai iš to laikotarpio, kaip lietu-vių. Reikia atminti, kad ne viso-se kalbose įvairios kalbos dalys keičiasi vienodai. Pvz. anglų kal-bos kai kurie skiemens greičiau atkrito, ir latvių kalboje skiemens daugiau atkrito, kaip lietu-vių. Kalbinės studijos mums ro-do, kad visos šios kalbos yra tos pat šeimos, artimos viena kitai, pradinėje kalboje beveik visos kal-bos tuose pačiuose žodžiuose tu-rėjo pagrindę artimus skiemens, bet kai mes stebime kurią kalbą iš vėlesnio laikotarpio, joje įvy-kę didesni pasikeitimai. Pvz. prancūzų kalba neatrodo kaip lotynų, o ji faktinai yra dabartinė lotynų kalbos atmaina. Jei mes galėtume matyti albanų kalbą prieš 1,000 metų, gal ji būtų net labiau archaiška negu sanskritas.

Kas nuostabu ir kas visada do-mina kalbininkus, tai kad lietu-vių kalba ne tik prieš 100 metų, bet ir dabar beveik kiekviename žodyje turi tuos pačius skiemens ir diftongus, kaip pirminė indo-europiečių kalba. Kai kalbininkai stebi dabartinę lietuvių kal-bą, jos žodžių garsų struktūrą, tai stebina kalbininkus. Jiems da-ro įspūdį kalbos konservatyvu-mas. Daiktavardžių struktūroje pasiliko linksniu skirtumai.

Cia prof. Hamp pradėjo linkniuoti: vilkas, vilko... ir sanskritiškai: vrkah, virkasja... Galū-nės ne tos pačios, bet abi kalbos rodo išsaugojimą to, iš ko jos prasidėjo. Veiksmažodžiai taip nesutampa. Dabartinės graikų kalbos žodžiai turi tiek pat skiemens, kaip Homero laikais, bet balsių skambesys kitoks. Visiem aišku, kaip nuo Sekspyro laiku per 300 metų pakitėjo anglų kal-ba, bet lietuvių kalba mažiau pa-sikeitė per ilgą laikotarpį. Tad ir nemanau, kad lietuvių balsės daug skirtingiau skambėjo Kris-taus laikais, kaip dabar.

Tačiau apskritai, anglų bei al-banų kalba beveik tiek pat ar-tumo turi sanskritų kalbai, kaip ir lietuvių. Idomu tik, kad lietu-vių fonologija yra vis dėlto la-bai konservatyvi. Lietuviai taip nepraranda skiemens, kaip kitos tautos. Modernioji graikų kalba pakeitė diftongų ir balsių koky-

bę, lietuvių — ne. Lingvistikose studijose tai didelė mįslė, kad kai kurios dalys, kaip tai yra lie-tuvių kalboje, pasilieka labai pas-tovios.

Iš kitos pusės įdomu, kaip to-kios lietuvių kalbos savybės pa-siliko kalboje, kuri metų bėgyje praturtėjo, moderniam pasauliui atnešant naujus žodžius, pavadi-nimus. Idomu, kaip lietuvių kal-ba žodžius skolina, parafrazuoja ir kaip pati kalba keičiasi. Juk yra skirtumas tarp Mažvydo, Daukšos ir dabartinės lietuvių laikraštinių kalbos. Tuo būdu mes, lingvistai, lietuvių kalbą matome įdomiame aspekte — moderniojo gyvenimo slinkties poveikyje.

— Ar manote, kad susidomė-jimas lietuvių kalba mokslinia-me pasaulyje auga?

— Be abejo, ir tam yra daug priežasčių. Visu pirma — per pas-kutinius 15-20 m. mūsų mokyk-las iš viso ėmė daugiau intere-suotis kalbinėmis studijomis. Kai kurie sako, kad tai dėl praktiškų sumetimų: karo metu ir po-karėj tarptautinėj politikoj daug-iau susiduriame su kitomis tau-tomis, kitomis kalbomis. Bet nemanau, kad tai būtų pagrindinis motyvas.

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Parastė

AR TIKRAI ESAME PLEVĖSOS?

Kai rusiškasis ir bolševiki-nis Lietuvos okupantas mūsų išveiviją bando praskiesti mig-dančiais įvairių kultūrinių eti-kečių vaistais, kai Maskvos pasirinktieji ir isakytieji emi-sarai (gal jie ir nieku dėti, nes gi, ten lieptas, neatsisakysi) bando kultūros, net ir tėvynės meilės vardan pasisukinėti po lietuvių kolonijas, ne vienam ir iš mūsų gali susidaryti įspū-dis, kad tik bendruomeniniai veiksniai spyruojasi prieš ši-tokią priešoperaciją, o šiaip jau visiems kultūrininkams čia nei šilta, nei šalta, jie jau seka "neišvengiamą pasaulio raidą" ir glėbesčiuojasi visur ir su kiekvienu, iš anapus pasiūtų, užsimiršę didžiųjų emigrantų, Adomo Mickevičiaus ir kitų, pavyzdžius.

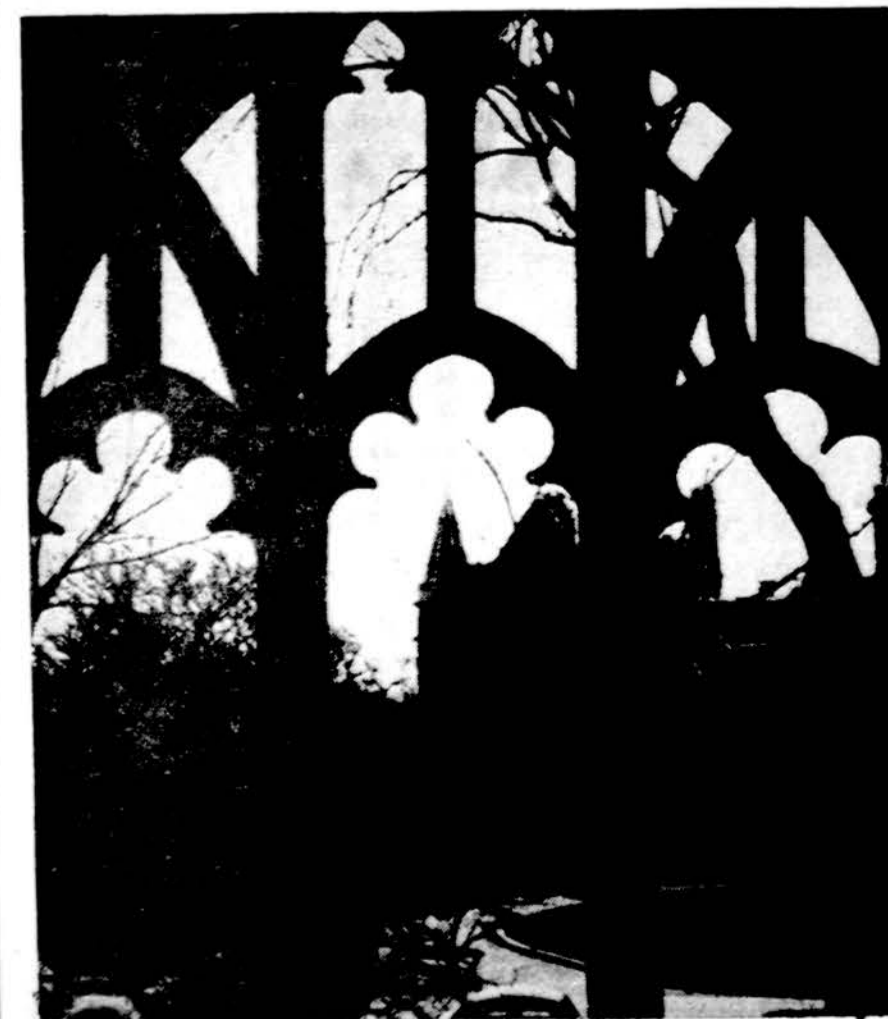
Tačiau netikėtume šitokia tik prieš išgalvota ir įtaigo-jama iliuzija. Lietuvis kultūri-ninkas, ypač rašytojas, gal būt, net labiau negu kuris ki-tas rūpinasi išveivijos kultūri-nio nugarkaulio sveikata ir sa-vo žody įkūnija ne vienadienį, bet amžiną protestą prieš vi-sas šėtoniškas okupanto už-mačias. Didžiokimės tais mū-sų plunksnos žmonėmis, kaip kadaise didžiavosi ir amžinai didžiujosi lenkai savo 19 šimt-mečio politiniais emigrantais rašytojais, sukūrusiais tautai svetimuose pasvečiuose jos li-teratūros aukso amžių. O mū-suose vienas iš panašių yra ir Vlado Šlaitas, rytoj, lapkri-čio 9 d. — sekmadienį — 2 val. 30 min. Jaunimo centre, Chicagoje, skaitas savo poezi-ją, ir Henrikas Nagys, hero-jiskomis vengrų sukilimo die-nomis sukūręs nepamirštamą "Budapešto baladę" ir daugelis kitų. (Žiūr. 3 psl.)

Tačiau meluotume, jei saky-tume, jog mūsų išveivijoje mesėje įvairaus pobūdžio minkštakūnių, sąmoningai ar nesąmoningai pasimetusių, nė-

ra. Yra ir bus. Visam tam kul-tūrininkas - rašytojas taipgi nėra aklas. O kai mato, tai ir netyli. Kaip dabartines šios rūšies problemas su visu šian-dieninio gyvenimo kontekstu vaizdžiai ir tiksliai užgriebia rašytojas, išskirtiniu pavyz-džiu gali būti vėlgis Henriko Nagio vedamasis jo paties re-daguojamoje Montrelio "Ne-priklausomoje Lietuvoje" spa-lio 22 d. Raštą dėl jo aktua-lumo čia ištisai perspausdina-me. Rašytojo vedamasis ten užvardintas "Būkime savanau-džiai". Poetas - redaktorius ja-me sako:

"Neįprastas tai pasiūlymas. Nereikia jis betgi uždarymo savo kiate ir rūpinimosi tikrai savo kūnu bei kišene. Nereiš-kia tasai atsisaukimas ir pa-prasto sukiaulėjimo. Nereikia jis nei abejingumo artimui ar-ba nesidomėjimo svetimo bė-domis. Jis reiškia tik vieną da-lyką: kai rūpinamės visų ir vi-som nelaimėm, kai aistringai demonstruojam už kitų teises bei laisvę, kai pergyvename vi-sų kitų problemas ir ieškome joms sprendimų, kai esame ištikimi ir energingi tos, anos ar kitos kanadiečių ar ameri-kiečių partijos, kompanijos, federacijos, unijos, sąjūdžio veikėjai, — nepamirškime, kad mūsų pačių lietuviškieji reika-lai ir mūsų pačių kraštas yra šiandien vienoj beviltiškiausių padėčių. Nepamirškime, kad mes patys, tai yra, lietuviškoji išveivija, stovime žymiai arčiau kapo duobės, negu įsivaizduo-jame ar manome. Nei vienas ir niekas už mus ir mūsų reika-lus nekovos, jei mes patys už juos nekovosime! Aišku, kad kiekvienas mūsų negali likti abejingu, jei kur nors trypia-ma asmeniška žmogaus ar tautų laisvę, bet ir mes patys, ir Lietuva turi tas pačias tei-ses į tą patį apsisprendimą ir tą pačią laisvę. Šiandien darosi labai nebemadinga kalbėti, taip vadinamuose, platesniuose sluoksniuose apie savo šalies ir savųjų žaidas, tarsi netei-sybė po keliasdešimt metų tap-tų mažesne neteisyste, tarsi už-gijusi žaidas būtų panaikinus ir ją atvėrusį botagą. Dažnai girdime savuosius apsišvietė-lius bei intelektualus diskutuo-jant Guevaros heroizmą ir Kinijos raudonosios revoliuci-jos neišvengiamumą. Kubos buvusių kapitalistų nuožumą ir Amerikos negrų persekioji-mus bei išnaudojimus, bet pa-minėjus savo šalies vardą ima-ma gėdintis ir, kartu su sveti-mais, nuduoti, kad šitų smulk-menų neišgirsi. O kiek tokių kaip Che Guevara gulėjo Lie-tuvoj turgaus aikštėse? Kas juos paminėjo? Kas nešiojo jų portretus? Kas ir kur kalbėjo apie lietuvių žemdirbio bau-džiovą nuo mėlynųjų bajorų iki raudonųjų bajorų gady-nės? Kur ir kokiame seminare buvo pasakyta, kad beveik pu-sės Estijos jau nebėra? Arba

(Nukelta į 2-rą psl.)

Zvilgnis į Chicago universiteto rajoną.

Nuotr. Dėvid Travis

Mokslas ir kūrybos simpoziumo ekrane (VI)

Dr. Juozas Girnius

K. DRUNGA

Prieš pora dienų Mokslas ir kūrybos simpoziumui Chicagoje Padėkos dienos savaitgalį sekmingai pėreitū itin kruopščiai tal-

prilauso jau labai negausiam lietuvių filosofinių pastangų senioratui. Kitose mūsų humanitarinių mokslų srityse ar meninėje kūryboje mes turime istorijas, antologijas, monografijas ar dar kitais vadinamas, sakykim, smularizacijas, kurios, lyg su-

Dr. Juozas Girnius

Archit. Arvydas Barzdukas

JURGIS JANUSAITIS

Mokslas ir kūrybos simpoziume, lapkričio mėn. 29 d. po pietų Midway House patalpose įvykis tikrai įdomus forumas: Mokslininko padėtis savoje visuomenėje. Panašiomis temomis dažnai užsimenama pokalbiuose ir klausiam: ką veikia mūsų jaunieji žmonės, baigę aukštusios mokslo, kodėl ne visi jie išjūgia ir savąją lietuvišką bendruomenę ir kodėl aktyviai nedalyvauja lietuviškojo gyvenimo veikloje? Todėl šis forumas itin lietuviškajai visuomenės įdomus ir svarbus. Ir čia jaunieji mokslininkai atvirai ir nuoširdžiai pasisakys tuo klausimu.

Tarybos prezidento sekretorius. Šiose pareigose būdamas, arch. Arvydas Barzdukas LB Tarybos sesijose visada aktyviai reikišė ir stengdavosi įnešti į jas daugiau tikrojo parlamentarizmo, tam tikslui yra net paruošęs parlamentinių taisyklių projektą.

Archit. Arvydas Barzdukas didelį savo gyvenimo dalį pašvenčia

Architektas Arvydas Barzdukas

Lietuvių Bendruomenės idėjoms ugdyti ir visa širdimi dirba bendruomeninį darbą. Jis gyvai jaučia ir savo bendraamžių kolegų pulsą, todėl galės šiame forume atsakyti į įvairius iškilančius, taip vadinamą, kartų klausimus.

Tikėkite, kad po šio mokslininkų suvažiavimo į lietuviškąjį gyvenimą ateis nauji žmonės su aukštuoju mokslu, ir jų įnašas į išvigtus gyvenimą busias itin didingas. Tuo pačiu jie galės žymiai daugiau padėti ir Lietuvos problemas sprendžiant JAV įtakinguose sluoksniuose.

— Alytiškių mįslė: Aukso juosta laukius juosia. (Upė). — Gražumu glostomam ragai dygsta. (Lietuviška patarlė). — Duok vaikui valią — pats busi nevalioj. (Joniškėčių patarlė).

— Gerumu net velnia dirbti pavarsai. (Kražiškių patarlė).

Jadviga Paukštine. Iš lapkričio 15 d. Čiurionio galerijoje, Chicagoj. atid. aromos parodos

Chicago universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai

(Atkelta iš 1 psl.)

Amerikiočiui studijai atsirado naujos galimybės keliauti užsienin, daugiau įžvelgti kitas kultūras, stebėti jas betarpiai.

Domėjimasis lietuvių kalba žymiai paaugo suvokiant svetimų kultūrų studijų svarbą, universitetams dėstant tuos dalykus, pravedant tyrimus. Pamažu gaunama daugiau kvalifikuotų žmonių, o tai dar didesniu tempu ugdgo susinteresavimą. Folkloro studijuotojai, kurie anksčiau koncentravosi tik į Amerikos folklorą, atranda, kad kitų tautų dainose yra milžiniški medžiagos lobiai. Antropologija, meno istorija, kurios anksčiau koncentravosi ribotose srityse, dabar plečiasi savo studijų plotmę. Dėl to būsimieji liudininkai augančio susidomėjimo lietuvių ir kitomis kalbomis.

Dabar panašiais dalykais yra daugiau susidomėjimo teoretiku lingvistų tarpe, negu prieš 20 metų, nes dabar daugiau žmonių, kurie apie tai žino. Pvz. fonetikos studijai, kurie eksperimentams ieško akcentologijos problemų (kirčio mokslas), randa ir ras lietuvių kalboj daug medžiagos. Taip dalykams vystantis,

— Ar Jūs patartumėte lietuviškam jaunimui mokytis lietuvių kalbos?

— Labai. Tam yra dvi priežastys. Viena, kalbant versliškai — saugok savo investavimus! Jei

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

kad pats nelaisviausias negras Amerikoje yra dar daug kartų laisvesnis žmogus už kiekvieną Kremliaus engiamą latvi, lietuvi, rumuną, čeką, ukrainietį, vokiečių, lenką ir t. t. ir t. t.

O, taip, skaitėme vieną kitą straipsnį LITUANUS žurnale, vieną kitą laišką redakcijai amerikiečių ir kanadiečių laikraščiuose, vieną kitą atsišaukimą (apmokėtą dažniausiai). Buvo ir demonstracijų — kuklių, tylių, be galo tvarkingų, kad jų net svetimoji spauda nepastebėjo...

Pasiguodžiame, kad spauda ir televizija, ir radijas yra tų rankose, kurie mumis nesidomi, net neapkenčia mūsų. Tai tiesa. Bet norint galima ir tokius pabudinti ir pasiekti. Pasiskundžiame, kad nesame tokie turtingi, kaip pavyzdžiui, žydai ir todėl negalime pasiekti pasaulio sąžinės. Ir tai tiesa. Bet didžiausioji tiesa yra toji, kad mes esame jau be galo kuklūs, džentelmeniškai, atsargūs, tolerantiški, vienu žodžiu, begaliniai altruistai. O gal tiesiai kalbant ir naudojant Miškinio terminologiją — muilai.

Turime jau nemažą būrelį vadinamą pagrindinių kultūrinių, prasiskverbusių net tarptautinėn arenon. Matėm jų filmus apie ir už taiką. Visam pasaulyje. Neišdrįso betgi jie parodyti engiamo lietuvių. Jie skubiai ir rūpestingai atsiriboję nuo įvairių "šovinistų", "taigi, mūsų, kad negautume

jų meninės nekaltybės. Yra jau ir tokių pagarsėjusių, kurie tik su begalinu atsargumu, kur nors smūklė tam siausiam kampe, dirstėja paminti, kad jie lietuviai. O savo kūrinius pedantiškai apvalo nuo bet kokio nemadingo "politiskumo". Jie taip primena visus tuos politikus, kurie, atvykę su lietuviams menininkais EXPO 67 proga, mums nuolat ir nuolat nurodinėjo, kad meno esą su politika nereikia maišyti. Tarytum mes išradome socialistinį realizmą! Tarytum mes pliekiamė gitaromis palydimus šimtus pomų apie tai, kaip vardan taikos reikia išpausti tuos, kurie kitaip galvoja. O gal iš tikrųjų reikia lietuviams poetams suelioti tokias gitarines raudas apie Siaurės Lietuvos sudegintus kaimus ir ištremtus žmones? Arba pasiūlyti atsargiems susukti filmą bent apie tai, kaip miško broliai suvalgė taikos balandį.

Užtai norim pasiūlyti kitiems metams šitą antraštinį sūkį: būkime didesni savanauddžiai! Surikime kartais nuo karto taip garsiai, kad mus išgirstų. Kad ir nelabai dailiai, kad ir muzikškai, bet surikime, ir be jokios gėdos. Kai taip salioniškai nušnekame apie tos ir kitos ir anokios mažumos skruodasš pakalbėjime, pirmą ar tuoj po to, ir apie savo žmonių žaidzas. Nužudytas lietuvis yra lygiai žmonijos gėda, kaip nužudytas šiaurės vietnamietis. Galėkime lygiai visų galčių ir mės-

moki kitą kalbą, turi pirmenybę, naudą, ir jos neprarask. Antra, šioje srityje lietuviukas turės pirmenybę prieš kitatauti. Pvz. lietuvių poezija suprasti man būtų sunku, bet net Amerikoje išaugo lietuviukai gali pasiekti tai, ko nelietuviai neįstengs jų kultūros pažinime.

— Kaip su lietuvių kalbos dėstyty Chicago universitete?

— Esame tuo susidomėję ir viliamės šias studijas išplėsti. Tuo tikslu buvo pakviesta dr. T. Buch. Turime vilties, kad ateityje lietuvių kalbos studijoms mūsų universitete bus daugiau galimybių. Ir mes norime skatinti studijas ne tik lietuvių kalbos, bet ir kitų liuanistikos sričių, kaip pvz. lietuvių folkloro. Pats asmeniškai norėčiau šias studijas išplėsti, bet čia daug pareina nuo lėšų, su kuriomis privatus universitetas turi daugiau skaitytis, ir nuo žmonių — dėstytojų. Negalime daryti paskyrimų, kol nėra lėšų. Reikia jų surasti.

— Ar negalima tam reikalui tikėtis kokių subsidijų iš didžiųjų fondacijų?

— Šiuo metu tam yra nemažų sunkumų. Visų pirma — negalima numatyti, kad galėtų padidėti bet kokios studijoms subsidijos iš vyriausybės išdo — vis siekiama siaurinti biudžetą. Net

ry, ir kaimų, ir miestų... Kai visa, kas mums brangiausia, yra mirtiname pavojuje — išmokime pagaliau mylėti save ir būkime savanauddžiai!"

Ką nors daugiau prie šito poeto Henriko Nagio žodžio pridėti ar kaip nors plačiau jį komentuoti nebėra prasmės: viskas pasakyta aiškiai, sugestyviai ir vaizdžiai. Belieka tik patiems atviromis akimis plačiau apsidairyti, žvilgteteri į save ir pasidaryti atitinkamas išvadas.

k. brd.

DR. ANNA BALIUNAS AKU AUSAU NOSES IR GERKLES LIGOS PRITAIKO AKINIUS 2856 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS GINEKOLOGINE CHIRURGIA 6449 So. Pulaski Road

DR. G. K. BOBELIS Inkstų ir šlapimo takų chirurgija Tel. 695-0533

DR. VL. BLAZYS PIAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS 2801 West 63rd Street

DR. PETER T. BRAZIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2434 West 71st Street

pvz. plačiau žinomos Fulbright paramos yra labai rimtai susiaurintos. Subsidijos studijinėms kelionėms į Britaniją visai nutrauktos. Jei ir dangų žemę sujudintume, iš vyriausybės negautume. Nelaimė, ir didieji privatūs fondai, kaip pvz. Fordo, bent šiuo tarpu nematą galimybių remti šios rūšies studijoms. Tie fondai, kaip žinoma, noriai rėmė įvairių tautų kalbų, kultūrų studijas, bet dabar aplinkybių yra spaudžiami praplėsti kovą su neturtu, padėti atsilikusioms tautoms Afrikoje ir kitur. Jei kas turėtų šioje srityje gerų sugestijų, norėtume apie tai žinoti... Ap sunkinti ir studijiniai pasikeitimai su Lietuva. Iš vienos pusės

Sovietų Sąjungoje dominuojanti rusų tauta, iš kitos pusės — daugelis JAV mokslo įstaigų turi rusų kalbos, literatūros katedras. Taigi, jeigu tik koks pasikeitimas, išsina pirmenybė rusų studijoms...

— Ką lietuviškoji visuomenė galėtų padaryti lietuviybės studijų srityje?

— Turėtų palaikyti su lietuvių kalba besidomintiems didesni ryšį. Mums būtų miela, kad būtų bent pranešama, kada ir kur būna lietuviško teatro ir kitų meno šakų kokie kultūriniai įvykiai. Žmonės, kurie nors kiek pažįsta lietuvių kalbą, norėtų apie tai žinoti ir gal tokiomis progomis (nukelta į 5-tą puslapį)

DR. M. BUDRYS ALERGIJA 2751 West 51st Street

DR. EDMUND E. CIARA 2709 W. 51st Street

DR. E. DECKYS GYDYTOJA IR CHIRURGE SPECIALIUBE - NERVIU IR EMOCINIS LIGOS

DR. W. M. EISINISINAS Akuserija ir moterų ligos GINEKOLOGINE CHIRURGIA

DR. JANINA JAKSEVICIUS 2656 West 63rd Street

DR. E. JATULIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS BENDRA PRAKTIKA

DR. F. V. KAUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1407 So. 49th Court, Cicero

DR. WALTER J. KIRSTUK GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3925 West 59th Street

DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4938 W. 15th St., Cicero

DR. IRENA KURAS GYDYTOJA IR CHIRURGE KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE

DR. MARIJA LINAS AKUSERIJA MOTERU LIGOS 2817 West 71st Street

DR. A. MACIUNAS CHIRURGAS 2858 West 63rd Street

DR. J. MEŠKAUSKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2454 West 71st Street

DR. FRANK PLECKAS OPTOMETRISTAS Kalba lietuviškai 2618 W. 71st St. - Tel. 737-5149

DR. A. PUSTELNIKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPEC. VIDAUS LIGOS

DR. E. RINGUS RENTGENOLOGAS 9760 So. Kedzie Avenue

DR. ZIGMAS RUDAITIS SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS 2745 West 69th Street

DR. LEONAS SEIBITIS Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija

DR. ALDONA ŠIMKUS AKU LIGOS IR CHIRURGIJA PRITAIKO AKINIUS

DR. J. J. SIMONAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Adresas: 4235 W. 63rd Street

DR. P. STRIMAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS BENDRA PRAKTIKA IR CHIRURGIA

DR. VYT. TAURAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS BENDRA PRAKTIKA IR MOTERU LIGOS

DR. V. TUMASONIS CHIRURGAS 2454 West 71st Street

DR. ONA VASKEVICIUS (VASKAS) GYDYTOJA IR CHIRURGE

DR. F. C. WINSKUNAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street

DR. PETRAS ZLOBA GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 6449 So. Pulaski Road

Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje

(Atkelta iš 3 pusl.)

nyčia Kristaus prisikėlimo iškilmei, Jonas nebesulaukė, pažvelgė į pasirodžiusią kieme Anelę, puolė į ją ir su ja kūniškai nusidėjo per patį tolimų varpų skambėjimą prisikėlimui.

Atsikvošėdama iš nuopolio svaigulio, Anelė suseraga, o Jonas galvotrūkiškai išvažiuoja į tolimą senąjį kuniga, kuris jam per išpažintį buvo pataręs į Anelę net nepažvelgti. Šį kartą nebetekęs vilties nugalėti savo geismą, Jonas, nieko nepadaręs, sugrįžta namon priblokštas. Bet atsivargęs, ima įsitikinti, kad jam neįmanoma gyventi nesantykiavus su Anele. Apie ją jis nuolat galvojo, „ilgėjos, vargo, sviro anon pusės, — rašo Vaižgantas — ir velnias taktininkas vis tampriau jo svėrė, kol įkvėpė jam tvirtą pasiryžimą — pašalinti kliūtį. Anelios vyras, ir pasiimti ją sau. Pasiklausti, ka ant tatau pasakytų Anelija, jam neparėjo galvon“ (Vaižganto Rinkiniai raštai, I, ps. 249).

Katastrofą pagreitino Kazys. Kad ir atleides savo žmonai svetimoterystę, jis nenustojė kentėti. Todėl vieną rytą pasiūlė Jonui važiuoti drauge į miestą ir ten viską išsiaiškinti. Jonas sutiko. Kai jiedu tylėdami atvažiuo į laukus, vadinamus pempyne, kur jiedu niekada nebuvo išardę jokios pempės lizdelio, Jonas pamatė Kazio ratuose ilgą gelžgalį ir pagalvojo, kad Kazys jį ruošias užmušti. „Tad, nieko nelaukdamas, pats kaptelėjo gelžį. Kazys nespėjo nė išsiestis, kaip Jonas iš viso jau noriškio vieko pylė jam ta gelžim per pakaušį. Pakako. Ištriško kraujai ir smegenys. Jonas kraujui gerte pasigėrė (...) skalbė negyvam draugui galvą tol, kol, nervų atakai pasibaigus, pati ranka nulėpo.

Tik dabar išvydo, ką padaręs. Pasiziūrėjo, pasiziūrėjo, kuo jis pavertė savo draugą, ir jį paėmė neapsakomas pasijaurėjimas savo darbu. Jis ėmė iš visos krūtinės rekti kaip jautis užuodęs kraują; draskyti nuo savęs sukruvinutus drabužius, rautis nuo galvos plaukus ir bėgte bėgti nuo tos vietos į balyną“, rašo Vaižgantas

Apie šį tragišką įvykį sužinojus, Jono geroji motina mirė apopleksija, Kazio žmona Anelė išėjo iš proto, o žudikas Jonas Butkys buvo teismo nubaustas iki gyvos galvos sunkiesiems darbams į Sibirą.

Todėl ir norisi paklausti: ar gali būti tamsesnė apysaka už „Nebyli“? Ar yra lietuvių literatūroje kitas toks rašytojas, kuris būtų parodęs seksualinės aistros galybę ir jos tamsias pasekmes taip, kaip jas atskleidė Vaižgantas „Nebylio“ apysakoj?

Iš šviesaus grūdo tamsūs vaisiai?

„Šeimos vėžiuose“ kalbėdamas apie kvailai išmilylėjusį Ksaverą Normantą, Vaižgantas jį lyg mėgino teisinti, girdi: „Gamta reikalavo iš jo tam tikros duoklės ir nežadėjo jos atsiskaityti“. „Nebylio“ apysakoj rašytojas gailisi nebyliu tapusio Jono Butkio, tačiau jo gamtos reikalaujama duoklė nebeteisina. Vaižgantas Jono tragedijoj matė piktosios dvasios — velnio — įtaką, nes ji tokia šurpi: buvo ne tik svetimoteriauta ir nužudyta, bet pirmiau buvo išduota draugystės ir meilės, kuria Jonas su Kaziu jautė gerąjį Dėdienę, viso Puzionių kaimo gerbiama, šviesiai ir maloniai Jono motutei Butkienei, kai abu mažų vaiku drauge sėdėdavo ant jos kelių.

Už seksualinės aistros galybės parodymą „Nebylio“ apysakoj, originalesnė aistros velniška klasta, kad gražiasis jausmai tampa bausiųjų priežastimi, nes Jono ir Kazio tragedija kilo iš meilės gerajai Dėdienei. Per trisdešimt metų ja šildydami ir džiaugdami tėdu vyras neautė reikalo pagalvoti apie vestuves arba bent pasiausti su savo kaimo merginomis. Jiems abiem užteko nekalto meilės Dėdienei, nes ji, — rašo Vaižgantas, — „toks pat moteriškas idealas, o gan greit ir visokeriopas, buvo Kaziu šnervai, vieningam ir ištikimam Jono draugui. Gerbė ir mylėjo jis abudu Butkui ir pats neišmanė, ar Joną už tai, kad taip labai mėgo ir mylėjo jo motutę, ar Dėdiene dėl to, kad ji buvo jo draugo motutė.“

Paragintas tėvų vesti, Kazys nežinojo, ką daryti arba kur rasti tokią idealią moteriškę kaip Dėdiene. „Savo kaime, — rašo Vaižgantas — jis nematė nė vienos, kuri nors iš tolo būtų buvusi panaši į Dėdiene.“ Bet per atlaidus kito miestelio bažnyčioj prieš mišias jis staiga išvydo mergaitę, kuri jį nustebino, nes „veidu, pečiais, visu savo stogu, net eigas-tim atminė Dėdiene“. Šituo atradimu jis pasigyrė Jonui, jo motutei, vadinamai Dėdienei,

ir pagaliau, kad ir abejodamas dėl nežinomos mergaitės kilmės, nutarė jai pasipiršti. Nuo tų piršlybų ir prasidėjo draugų tragedija, nes Anelė, savo išvaizda buvo labai panaši į ju Dėdiene, labai patiko abiem vyrum. Tik Anelė jau per piršlybas arčiau širdies buvo Jonas, nors ji iškėtojo už Kazio. Šitai dviejų draugų bendra, graži, šviesi meilė Dėdienei tapo priežastimi tamsiai ir kruvinais aistrų tragedijai, kurioj buvo išduotas ir su-tryptas anas nekalts jausmas. Kaip be velnio pagalbos išsiskirti gero išvirmimą blogiu? To nepajėgė kitaip išsiskirti ne pozityvistų auklėtinis Vaižgantas. Gal kaip tik dėl to „Nebylio“ tamsi apysaka skamba galinga ir plaptinga gaida, kuri apie aistrų klastą ir galybę pasako daugiau negu žodžiai.

Šviesos, šėšelių ir dėmių balansas

Peržvelgus tambsenius Vaižganto kūrinis šviesumo atžvilgiu, kyla klausimas, kas toj kūryboj pasirodo šviesu ir kas tamsu, ar yra tarp jų koks balansas. Atsakant į tai, optimistiškai šviesiu kūriniu tegalima laikyti tik „Pragieduliu“ epopeją, nes asmenines ir visuomenines nelaimes ten persveria demokratinės visuomenės pasiekti kultūriniai vaisiai ir būsimų laimėjimų viltys. Kituose raštuose, kur Vaižganto veikėjai nerodo visuomeninio susipratimo bei veiklos, arba mažai teparodo, ten šviesių spalvų mažai, arba jas visai nustelbia tamsūs šėšeliai ir dėmės. Tai liudija „Dėdės ir dėdiene“, antroji pusė „Zemaičių Robinzonas“, „Išgama“, „Nebylys“.

Dažnai optimistiška būna Vaižgantas, vaizduodamas savo herojų santykius su Lietuvos gamtovaizdžiu bei jo elementais. Vaižgantas taip pat šviesiai piešia Lietuvos kaimiečių darbus gamtoj, nors jie būtu labai sunkūs (akmenų skaldymas „Pragieduliuose“, miško kirimas „Zem. Robinzone“). Rašytojas taip pat optimistiškai nusiteikia, vaizduodamas visuomenines šviesuolių pastangas bei jų darbus Lietuvai. Tačiau Vaižgantas daugiau ar mažiau liūdesiu apsiniaukia, kai vaizduoja pavienių žmonių likimus, jų aistras bei jausmus, vis tiek ar jie pasireiškė lietuvių nerangumu, apsilėidimu, tingėjimu, rūgimu, pasyviu pavydu, ar aistros pasirodymu staigiai prasiveržimais.

Tarp aistrų, kurios dažniausia žlugdo Vaižganto herojus, arba juos tiesiog žudo, reikia išskirti dvi — seksualinę meilę ir girtuoklystę, nors jos nėra visagalės. Nesaijingam alkoholio vartojimui nugalėti Vaižgantas temato tik dvi priemones — arba didelę dvasinę meilę, arba intensyvią darbą, vis tiek, ar jis būtų fizinis, ar būtų kultūrinis-visuomeninis, pajungtas didesnei ar mažesnei visuomenės tarnybai. Taigi kovoj su alkoholio aistra Vaižgantas nėra pesimistas, bet jokiū būdu ir neoptimistas, nes savo kūriniuose parodo daugiau nuo alkoholio žūstančių negu išsigelbs-tinčių.

Vaižgantui atrodo, kad intensyvus kultūrinis darbas daug padeda kovoj su seksualine aistra. Ten kur žmonės nemato ar neturi jokių kultūrinių uždavinių, jokių visuomeninių idėjų bei darbų, jokių sąjūdžių bei įtam-pų, kaip ramybėje snaudžiančiame Puzionių kaime, ten meilės aistros įsisiūbuoja, priveda-mos žmones prie kruvinų tragedijų. Tai liudija Puzioniškių Jono Butkio ir Kazio bei Anelės šnervų baisi dalia bei Onos Knistaus-taitės savižudybė Gondingoj, nes čia vykstančių visuomeninių darbų Ona nesidomėjo. Taigi tyliose kūdrosė velniai seksualinius vai-kus perli.

Gamta — išdavių gimdytoja ir žudynių kurstytoja

Meilės aistros priveda prie išdavyčių ir net žudynių, nes jas kursto biologinė gamta. Nors Vaižganto žmonės negali be jos apsieiti, bet, jai atsiuodami, jie išduoda meilę ir draugystę, o patys smunka ir žūna, nes gamta yra ne tiek motina, kiek žiauri pamotė. Tiesa, ja duoda maisto kūnams ir aistroms, bet ji taip pat žmones žudo pirmiau dvasiškai, paskiau kūniškai, inspiruodama išdavytes ir žmogžudystes. Jei ne biologinės gamtos tamsi galybė, Severija Pukštaičia nebūtų išdavusi myli-mo Mykoliuko, Ona Knistautaitė nebūtų įdavu-si Daratos ir Gintauto, Ksaveras Norman-tas nebūtų plovęs indų Klimkos motinos vir-tuvėj; jei biologinė gamta nebūtų pašykš-tėjusi vaikų Vincei Kaniavai, Zemaičių Robinzonas nebūtų žlūgęs alkoholyje; jei Jono Butkio meilės aistros nebūtų kursčius gamta visa velniška jėga, jis nebūtų išdavęs draugystės, tapdamas mylimiausių asmenų tiesio-giniu ir netiesioginiu žuduku.

(Bus daugiau)

Tauta, rašytojas ir veikalas

J. VAICIONIENĖ

(Tesinys iš praėjusio šastadienio)

Veikalai už literatūros ribų

Antra vertus, štai ką J. Gliauda rašo: „Už literatūros ribų gal bus keletas egzilyje sukurtų veikalų, kur patriotiniai pamokslai nieko nesukrečia, bet vien troškina nuoboduliu“ (...) „Kūrybingieji žmonės nesutiktų kurti čia kūrinius a la romanas „Tiesiu Keliu“.

Zinoma bus. O bus už literatūros ribų vėl ne todėl, kad jie su patriotiniais pamokslais, sprendžia kokią problemą, bet bus todėl, kad parasyti ne rašytojų, bet šiaip lietuvių, norinčių, turinčių ir mokančių raštu ką pasakoti. Dėl tos pačios priežasties jau yra už literatūros ribų veikalų „nieko nesukrečiančių“ ir tarptautiniais pamokslais ar eina-mojo laikotarpio „pozomis, fi-gūromis“. Ar tie veikalai parašyti ne pačių pasirinktomis temomis, kalba, stiliumi?

Man neaišku, kodėl talentingieji žmonės turėtų čia kurti veikalus tik tokios literatūrinės vertės, kaip netaalentingieji čia kuria, arba a la romanas „Tiesiu keliu“, kad jie, būdami talentingi, gali sukurti tendencingų su visokiais pamokslais aukštos vertės literatūros kūrinių. Juk pats J. Gliauda sako, jog talentui „pakanka vien atsidusti, kad tas atodūsis dėl menkučio objekto staiga atsakmėtu mūmuse“. Jei-gu atsakma talento atsidūsimas dėl menkučio objekto, kaip atsakma ir atsakmėtu, jei talentai atsidūsta ar atsidūstę dėl gyvybinio visai tautai objekto!!!

Ne be tendencijos, publicistikos pamokslų ir Gliaudos literatūrinis premijuotas romanas „Namai ant smelio“, išverstas ir į anglų kalbą. Taip pat ir paskutinytis „Liepsnos ir apmaudo a-sočiai“. Abudu parašyti iš vietos

ir laiko nuotolio, nelyginant kaip Dantės „Dieviškoji Komedija“... Pirmasis yra atsakymas į hitlerinę santvarką ir jos įsiklėbtą vol-kičių tautos antžmogiskumą... Antrasis — taiklus išjuokimas, vietomis kaip laikraštinis, publi-cistinis apšaudymas, lyg Apolo-no strele, Lietuvoje ruso atgaben-tos, ir visa pasaulį plečiamos dok-trininės santvarkos...

O pagal tautinę nuovoką ir tendencingų su patriotiniais pa-mokslais kelių romanų ne K. Keb-lyns neišprašo už literatūros ribų, nors jie parasyti ne visai pagal amerikoniškų romanų techniką. (Kur vyrauja technika, tenai ir inžinerija — mastas matuoti ne gyvam žmogui).

Knygoje „Lietuvių literatūra svetur“ ir 8-nių geriausių, tur būt, išliekamų, romanų eilę K. Keb-lyns įrikuoja V. Ramono „Kry-žius“ — stiprios doktrinos romaną (Roma arba Maskva), Vokie-tijoje premijuotą, išverstą į kelias kalbas; J. Gliaudos „Sikšnospar-nių sosta“, sprendžiantį išblok-čio iš namų lietuvių likimą; M. Katiliškio romaną, vaizduojantį nuo pirmosios ribos toliau nepri-klusamos Lietuvos statybą, „Miškais ateina ruduo“, netgi dviem premijom premijuotą — LE-jos ir visuomenės. (Gaila, roman-man nebaisgas).

Nejašė į gerųjų romanų „gar-bės prezidiumą“ madingosios, re-aliosios tarptautinės idėjos ir po-zos romanų „Trečioji moteris“, „Delfino ženkle“, „Šamokslas“, nor jie ir yra visi premijuoti. Apie juos dr. J. Grinius „Ai-du“ 1969 m. 6 nr. rašo:

„Antai Amerikos lietuvių lai-

krasčiuose pasigirdavo balsų, ra-ginančių lietuvius rašytojus duoti pažangių kūrinių, atliepian-čių ir aktualius klausimus, t.y. i amerikoniško gyvenimo proble-mas. Ir dėl šio snobiško noro jau esame susilaukę net trijų pre-mijuotų romanų („Trečiąja mo-teri“, „Delfino ženkle“ ir „Ša-mokslą“), kuriuose tiek daug sve-timo gyvenimo, kad jų viename antrame lietuviško žmogaus ne-simato“ (Norėčiau prisegti, kad „Šamokslas“ parašytas buvusio PLB-nės Tarybos prezidiumo pir-mininko).

Kitas romanų atrinkėjas, greičiausiai, nebūtų lygiai tuos pa-čius pamojės į 8-nių geriausiųjų būrį. Būrys būtų padidėjęs, pa-mažėjęs ar šiaip pasikeitęs. Štai, kan. M. Vaitkus, rinkdamasis penkias, lietuvių parašytas, ge-riausias knygas, pasiima, be Keb-lyso išrinkto romano „Kryžiai“, dar „Ora pro nobis“. Daug skai-tanti jauna lietuvaite, Amerikos mokyklos mokytoja, išsirenka gi „Zydincias dienas“. Kitas, atro-do, taipgi ne snobas, sako, kad jį tikriau sukrečia mūsų literatū-roje tremtinių, partizanų išgyve-nimai, negu Solženicino herojaus prarytas aliuminis šauktas, kai kuriais atvejais primenas cirki-ninkų ne tik šauktų rijimus, bet ir peilių ir kt... Jeigu, girdi, mū-sų partizanai tokį heroizmą bū-tų rodę, ir toks atsidūstų mū-sų herojinėje literatūroje, ar ne-būtų mūsų literatūros kritikai to-kius veikėjus apšaukę netikrais, pramanytais ir kitokiais... O pa-tį veikalą — ne literatūrinu...

(Nukelta į 5 pusl.)

Kita rašė, kad apysakos „Zemė šaukia“ tremtinio berniuko išgyvenimai — pabėgimas iš Sibiro, pėsčiomis ir kitaip atsitiktinai ke-lionė Lietuvoje, grįžimas atgal Si-biran ir tenai mirtis, — tikres-nės literatūrinės tiesos, iškina-mesni, negu „Trečiosios moters“ Mykoliuko - Maikio. Ir ne žemes-nio literatūrinio vaizdo, negu „Daktaro Živago“ veikale nušau-to — atgijusio berniuko pabėgi-mas iš Sibiro karo stovyklos ir grįžimas į Juretiną. (Miesto var-das). As ir taip manau...

Kiek mano prastos akys užma-to, dailiosios prozos ir gerųjų veikalų laukuose be jokios pozos, deklaracijos problemų sprendi-mo, be idėjų veikalų nesugaunu. Nekalbant apie idėjų ir laisvą tem-os „objektą“ pasirinkimą, vien iš vaizdavimo būdo, priemonių, gautų ar pasirinktų, iš jų sudė-tymo, nuspalvinimo, net iš veik-ųjų vardų, pavardžių suprantu, kam autorius pritaria, kam ne, kam „simpatizuoja ar pozuoja“. Tik ne be skonių ir tendencijų skaitytojams visos tendencijos ne vienai patinka. Ne be skonių ir tendencijų veikalų vertintojai kartais jas, tendencijas, vadina ne tais pačiais vardais, ar ne ly-giai taiko bendruosius kriterijus.

Jeigu literatūros veikalai būtų tik tokia nekaltybė, kaip gražus, minkštas, nežinia kieno ir kam pamėtėtas sviediniukas, ne anie bolševikiškos rašytojai už tokius gerus veikalus, kuriuos net „ado-ruoja pasaulis“, tur būt, nebūtų baudžiami. O literatūrinę tiesą atitinką jų veikėjai nebūtų jokie herojai.

Jeigu tautiškas ir tarptau-tiškas nėra iš anksto kliūtis arba dorybė būti rašto veikalui literatūrinu arba neliteratūrinu ir jie nei vieni, nei kiti į pasau-lio literatūrą neįeina, arba įei-na, vis tiek tautoms jų tautiniai veikalai artimesni, savėni, nau-tesni.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS
2501 W. 69 St. Tel. WA 5-2737
2608 W. 69 St. Tel. WA 5-2757
3232 S. Halsted Tel. 254-3320
Didelis įvairių prekių pasirinkimas
Priimam užsakymus automobiliams
E. ir V. Zakauskai

RICHMOND AUTO SERVICE

2934 West 63rd Street
Užtenkinu ir vietinių auto taisyma-
Patyrę mechanikai. Elektriniai me-
torų patikrinimas, Viltiklas.
Tel. GR 6-5134 arba GR 6-5355
Savininkas Juozas (Joe) Juračia

BANGA

TV, Radio, Stereo, TV antenos,
Air-conditioners, Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
Vakarais skambinti WA 5-3607
P. Rudenas K. Šimulis

NAUJI — PATOBULINTI
GERESNI NEI PINIGAI
**DOVANŲ
PAŽYMĖJIMAI
Į LIETUVĄ**
OFICIALIAI
PILNAI GARANTUOTI
NAUJOS NUPIGINTOS
KAINOS
Vneshposytorg labai nupig-
ino visas kainas, jau dabar
sudaugėjo. Šiandien DOVANŲ
TAI REIKIA, kad su DOVA-
NŲ PAŽYMĖJIMAIŠ ir tik su
DOVANŲ PAŽYMĖJIMAIŠ, Jūs
giminsė gali pirkti ka je nori
per vneshposytorg kraituves už
KŪG PIGIAUSIAS KAINAS ir to-
dei GAUS DAUG DAUGIAU
PREKIŲ NEI ANKŠčiau
Jūs giminsė tai patvirtina

PATOBULINTAS
PATVARKYMAS
Išvengdami kai kurių praė-
tų nesutarimų, DOVANŲ
PAŽYMĖJIMAIŠ dabar išra-
šomi neto sumoje ir visi ko-
misai, viso 25%, bus prisika-
tom. Pasėmėję 80 patobu-
linto patvarkymo ir taip la-
bai nupigintom kainom Jūs
giminsė GAUS DAUG DAU-
GIAU PREKIŲ UZ PILNĄ
SUMĄ NEI ANKŠčiau. To-
dei DOVANŲ PAŽYMĖJIMAIŠ
yra geresni nei pinigai, nes su
pinigais Jūs giminsė negali
gauti tokio vertėbių. Jūs
giminsė, kad patvirtins. Mi-
nimumas DOVANŲ PAŽY-
MĖJIMO yra \$50.00, bet
virš to galite gūsti bet ko-
kio sumos. Šiandien užsa-
kymo pinigus, prašome pri-
dėkite dar 25%. Daugelis
tūkstančių žmonių jau yra
užsėję DOVANŲ PAŽYMĖ-
JIMŲ savo gimines per
INTERTRADE EXPRESS
CORP., o dabar Jūs giminsė
bus dar daugiau paten-
kinti nei anksčiau. Todėl
padarykite Jūs gimines lai-
mingais. Užsakykite Jems
DOVANŲ PAŽYMĖJIMŲ.
Talp pat mes dar priminė-
jame užsakymus Moskvič
automobiliams kol išsibaiga
ribotas jų skaitis.
Užsakykite dabar. Užsaky-
kite tik per

**INTERTRADE
EXPRESS
CORP.**
125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010
REIKALAUKITE MŪSŲ
NEMOKAMO KATALOGO
su pilna informacija apie
Dovanų Pažymėjimus ir apie
patvarkymą dovanų perstun-
timui.

1970 PLYMOUTH-BARRACUDA

VISIŠKAI NAUJI "6" ir "8"
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER
G T X, FURY — DUSTER
4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

**Chicago Savings
and Loan Association**
FEDERAL SAVINGS AND LOAN
SAFETY OF
YOUR SAVINGS
INSURED
UP TO
\$10,000
LIABILITY CORPORATION

5 1/4% Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūks-
tantinėmis. Mažiausia turi
būti \$5000. Pelnas mokamas
kas trys mėnesiai.

4 3/4% Ant visų knygelių
sąskaitų
NUOSIMCIAI PRISKAITOMI
KAS DIENĄ. ISMOKAMI KAS
TRYIS MĖNESIAI

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organtz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.
John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board
6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
H O U E S : Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat: 9 to 12:30

Š. m. lapkr. mėn. 9 d.
sekmadi., 2:30 v. popiet
**JAUNIMO CENTRE
CHICAGOJE**

LITERATŪROS IR MUZIKOS ŠVENTĖ

Anglijos Liet. Rašytojai savo kūrinius skaitys: poetas VLADAS ŠLAITAS ir rašyt. JONAS KUZMICKIS-GAILIUS. Vietinė talka: aktorės Elena BLANDYTĖ, Eglė VILUTIENĖ, jauna pianistė ir sesučių kanklinių kvartetas.

**Bilietai
MARGINIUOSE**
2511 W. 69th Street
ir pas klubo
Valdybos narius

Dvidešimt metų mūsų dainuojantiems vyrams

Šie metai žymi dvidešimtmetį, kai didžioji naujųjų ateivių banga išlipo į Amerikos krantus. Kada Lietuvoje visu smarkumu, apėmusi visą kraštą, liepsnojo didžioji partizanų vedama laisvės kova, kai rezistencijos atstovai, krauju prasimušę į laisvuosius Vakarų, ieškojo paramos neužgesančiai laisvės kovai tęsti, mes pamažu pradėjome kurtis šiame žeminyne. Nors pirmieji kūrimsi metai buvo gana sunkūs, bet džiaugėmės atsiradę saugioje laisvės šalyje, kur niekas mūsų nebevaržo ir nebepersekioja.

Tais metais, naujo kūrybinio impulso pagautas, naujomis aparaiskoms pradėjo reikštis ir šėnijos lietuvių kultūrinis bei visuomeninis gyvenimas. Visur stėjo naujos jėgos, pilnos gaivaus lietuviško veržlumo, degančios prisiminimais ir meile to krašto, iš kurio prieš penketą metų prievarta teko pasitraukti, bet kuris ir šiandieną kietai tebeveda sunkią laisvės kovą. Tais metais JA-V gimė pirmieji naujųjų lietuvių ateivių meno vienetai. Tarp jų 1949 m. rudenį Chicagoje įstie-

sydamiesi tu koncertų dvasiniai jungdavomės su tauta, esančia namuose, su vis dar iš atminties neišblėstančiu gimtosios Lietuvos peizažu. Juk tais metais mes dar gyvenom kitomis nuotaikomis bei viltimis ir mus žavėjo gal ne tiek estetika, kiek sentimentalai.

Po Br. Jonušo, 1954 m. vyrų chorui vadovauti atėjo muz. Vl. Baltrušaitis. Jo akademinis muzikinis pasiruošimas bei įgimtas meninis talentas chorą pastatė jau kitoje plotmėje. Jo dainų interpretacija gerėjosi ne tik choriškai, bet ir pilnos salės žmonių. Šis lietuvis patriotas muzikas, pamatęs, kad lietuviškų dainų repertuaras yra mažas, nevenė įvesti ir pasaulinės muzikos kūrinių, nors visuomet pirmoje eilėje statė lietuvius kompozitorius.

Ir taip 1956 m., kai lietuviški kūriniai jau buvo daugumoje išdainuoti, tuometinis Chicago Lietuvos vyrų choras "Vytis", muz. Vl. Baltrušaitio vadovaujamas, pasuko į operos kelią. 1957 m. buvo pastatyta "Rigoletto" opera. 1958 m. "Fausto" operai įsteigtas ir moterų choras. 1961

Chicago Lietuvos vyrų choras dainuoja Jono Svedo "Baltas gėles" 1956 metais. Diriguoja Alfonso Gečas. Solistas — Jonas Vaznelis.

gė ir jauno muziko Alfonso Gečo vadovaujamas Chicago Lietuvos vyrų choras, iš kurio ilgainiui išsivystė iki šios dienos tebegyvuojanti ir gilią kūrybinę vagą įrėžusi Chicago Lietuvos opera.

LE XVI tome minima, kad pirmieji vyrų choro iniciatoriai buvo Alb. Dzirvonas, Pov. Kantauskas, Vc. Petrauskas, Vyt. Radžius ir Edv. Šlakaitis, iš Vyrų choro Dešimtmečio sukaktuviniam leidinyje pirmoje vietoje išskeliami vyrų choro organizatoriai Alb. Dzirvonas, Vyt. Radžius ir muz. A. Gečo vardai. 1950.II.1 d. susirinkime choro v-bos pirm. buvo išrinktas Alb. Dzirvonas, o 1950.IX.10 — Vyt. Radžius. 1950.X.15 naujasis vyrų choras, vad. muz. A. Gečo, Sokolų salėje surengė pirmąjį savo koncertą, kur visa publika net nebegalėjo sutilpti.

Rašančiam šiuos žodžius su vyrų choru teko susipažinti 1952 m. vasarą, tik neseniai persikėlus į Chicago. 69 gatvėje susitikau iš stovyklų laikų pažįstamą dainos vyrą Em. Misevičių, ir šis nusivedė mane į vyrų choro repeticiją Pučio salėje. Muz. Br. Jonušui vadovaujant, skambėjo tokios gražios lietuviškos dainos apie Lietuvos piliakalnius, apie didžią praeitį, apie tą kraštą, kur dar negesta laisvės kovos. O tuo laiku visa tai žmones labai jaudino, nes ką tik aplinkiniams keliams buvo gautos žinios, kad laisvės kovoje jau žuvo J. Daumantas, žuvo iš Vakarų į kraštą grįžęs Julijonas Būtenas ir kiti.

m. abu chorai susijungė į vieną vienatį ir pasivadino bendru vardu Chicago Lietuvos vyrų choras, sudarydami vieną valdybą, bendrus nuostatus, gaunant valdžios atleidimą nuo mokesčių.

Nors Chicago Lietuvos vyrų choro "Vytis" egzistencija faktiškai baigėsi 1961 m., bet ir šių dienų Chicago Lietuvos opera esmėje remiasi ant jos pradininkų pečių. Buvusiam vyrų chorui švenčiant 20 metų įsteigimo sukaktį, Lietuvos operos eilėse šiandien tebedainuoja šie buvę vyrų choro veteranai: muz. Alfonso Gečas, chormeisteris (20 metų), Antanas Antanavičius (18 metų), Petras Čelkis (18 m.), Jonas Mockaitis (20 m.), Pranas Olis (18 m.), Zenonas Paškus (16 m.), Vytautas Radžius (19 m.), Julius Savrimas (16 m.), Kazys Skaisgirys (20 m.), Vladas Stropus (16 m.) ir t. t.

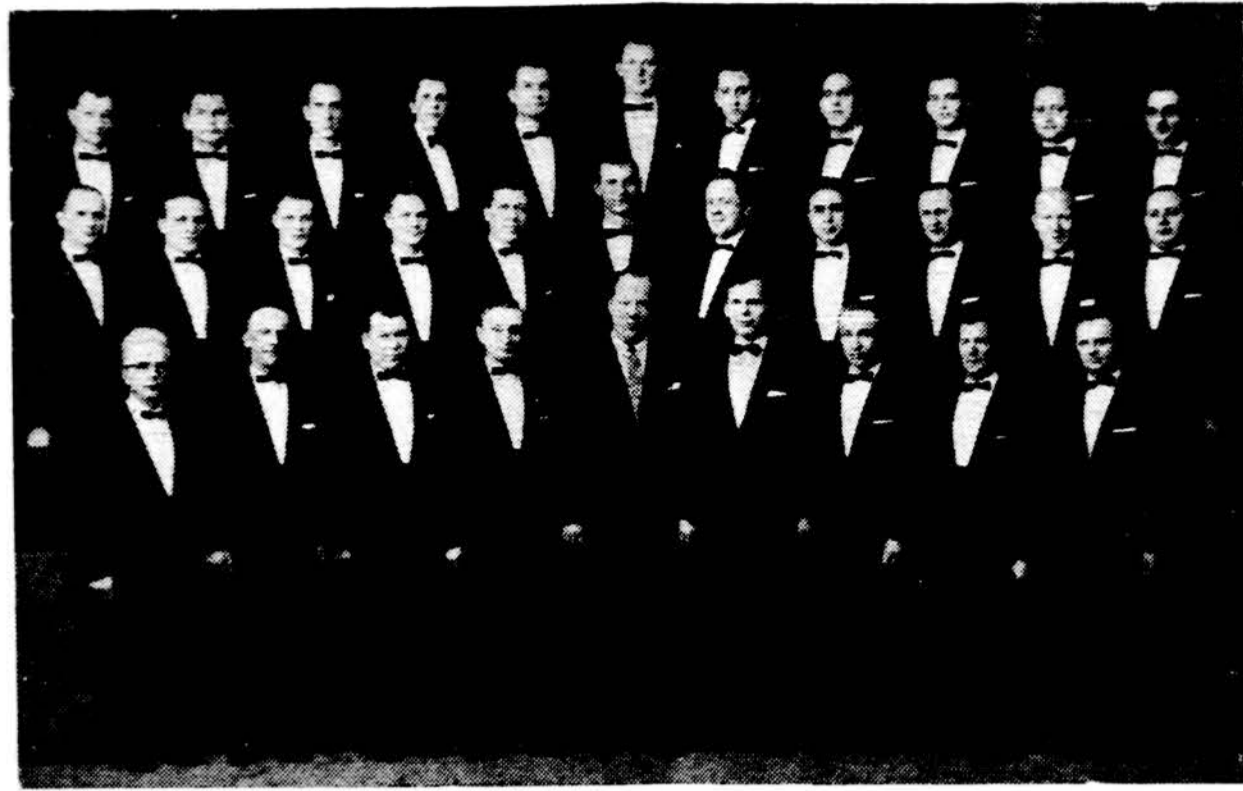
Chicago Lietuvos vyrų choro įsteigimo 20 metų sukaktis ir iki šiol tebedainuoja jo veteranai bus prisiminti šių metų tradiciniam Operos baliuje lapkričio 15 d., kur kiekvienais metais suplaukia tiek daug operos gerbėjų, mecenatų ir draugų. O sukaktuvininkų vyrų darbo, išvermės ir aukos pavyzdžiai rodo, kad laisvoji lietuvių išeivija turi daug skatinančių žiburių, kuriais pasišviečia mūsų visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas, kai kuriais pasiekimais tiesiog stebinantis Lietuvoje gyvenančius.

VI. Ramojus

Puikiai prisimenu Br. Jonušo laikų vyrų choro koncertus Chicagoje, kai dažnu atveju, orkestro palydimi, iš jų lūpų skambėdavo lietuviški maršai ir pakiliūs mūsų kompozitorių dainos. Salėse kildavo plojimų audros ir klau-

— Meška gile užgauta, baubia, šaka prislėgta — tyli. (Lietuvių patariė).

— Bloga pati ir gerą vyrą pasėdima. (Jonuškiečių patariė).

Chicago Lietuvos vyrų choras 1956 metais su dirigentu Vladu Baltrušaičiu. Jam vadovaujant, Vyrų choras žengė pirmuosius operinius žingsnius, išaugdamas į Chicago Lietuvos operą.

Tauta, rašytojas ir veikalas

(Atkelta iš 4 pusl.)
dingesni už tokius pat netautinius.

O mums tokie tautiniai veikalai naudingi ypač tie, kurie parašyti dar gera bendrine kalba arba su priemaša būdingų tarmybių. Jie yra savaiminis ryšys su tauta ir toks pat kalbos mokytojas. Gausindami savąją rašytą, jie palieka užrašytą kalbinį turtą ateičiai. Todėl aš iš neįmančių literatūros veikalų į tikrąją literatūrą renkusi lietuviškus, su lietuviškais pamokslais ir "pozomis".

Kas iš ko šviečia

"Tautinio heroizmo faktai šviečia iš kiekvieno mūsų meno veikalų, 'sukurto svetur' (...) "kaip mums yra Adomas Varnas lietuviško gamtovaizdžio centre pastatęs kopytstulpį". (J.G.). Tai pabaiginė autorius išvada iš visos mūsų meno kūrybos.

Pirma apie švietimą iš literatūros veikalų. Iš visų literatūros veikalų tautinis heroizmas (jeigu tai yra heroizmas) šviečia ta prasme, kad jie parašyti herojiškai atkovota lietuviška raide, žodžiu, sakiniu — kalba. Betgi jau yra knygu, kuriose tiek daug, taip svetimai sudarytų sakinių... Yra išsų puslapių, taip išpuoštų ir šviečiančių svetimais žodžiais, vietoje savo žodžių, kad tokie puslapiai netekę lietuviško rašto išvaizdos. Tokius puslapius

reikėtų ištaisiti versti į lietuvių kalbą. Yra ir tokių literatūros veikalų, iš kurių kuo aiškiausiai šviečia faktas, kuo ir kame rašytojo gyvenama.

Iš kieno ir kurių veikalų šviečia įprastinė "tradicine" prasme suprantamas tautinis heroizmas ar tik lietuviškumas, tai šviečia tiek niekuo neužvožiami, ar jie šviečia pakalnėje, ar ant kalno. (Literatūriniai švietę ypač gal daigiau, negu kitų šakų meno kūrėjų, lietuvių).

Šviečia ir iš poečių. Be J. Gliaudos iškeltojo į poetines aukštumas tikrai lietuviško jausmo poetė Šlaito, yra ir daugiau. Pami-

Chicago universiteto lingvistikos vadovas išmoko lietuviškai

(Atkelta iš 2 psl.)

pasinaudoti. Jei mūsų universitetas galėtų kuriuo nors būdu kooperuoti su lietuvišiais, mielai to norėtume.

— Dar vienas klausimas: kokią paskutinę lietuvišką knygą jūs skaitėte?

— Praeitį šeštadienį lėktuvu skridau iš vienos konferencijos Pensilvanijos universitete. Buvo Moderniųjų kalbų bibliografinės draugijos konferencija. Turėjau su savimi Pr. Skardžiaus "Lietuvių kalbos akcentologija" ir skaičiau. Tai buvo paties autorius dovana. Donum auctoris.

nėjus keletą lietuviškų švietėjų romanistų, prisiminkime nors K. Bradūną. Jis, bent iki šiol, jautė po velėna protėvių žingsnius, herojų kritusius šešėlius kelė kaip kautynių vėliavą, girdėjo tautos dvasios herojišką giesmę, kylančią iš liepsnos ir pelenų, kvėpavo pilna lietuviška krūtine. Susitikęs su Čiurlioniu, nešančiu iš senų aukurų Gabiją į visatą, jo tautinei mitologijai nusilenkia. "Tu garbini ugnį senųjų aisčių papročiu, aš tik žariją pučiu" (...) "Kas ipūs drėgną ugniakurą, kas guoli ugnelei paklos, kai šaltą ledėjantį vakarą neatsišauksime iš tylos". O tas ugniakuras kuo sudrėkintas? Galėtum kartu su pažanguoliais suukti. O laiko dievaičiai! Koks atsilikimas! Dabar, kai technikos ir mokslo heroizmas rankioja akmenėlius mėnuliu, Braūnas išvažiavo vienkintu vežimėliu į Donelaičio ir jo būrį Tolminkiemį, dargi okupuota, ieškoti užpustytų pėjų, tarsi San Bernardas Šveicarijos Alpėse...

Savo tokius šviesylus literatūros kūrėjus ir jų veikalus keliaujantieji lietuviai, dar neužpustytieji visokiomis pusnėmis, mato ir

pažįsta, nelyginant anos avys gerąjį savo ganytoją. Jų veikalų ugnies šviesoje užsidegėja užpūtimas ar užgesusius tautinius žiburius.

Iš visos kitos mūsų meno kūrybos neginčijamai heroizmas šviečia ta prasme, kad mūsų kūrėjai visokiomis aplinkybėmis kuria. Tik toli šaukia ne kiekvienas mūsų meno kūrėjas, nors dar su šaknimis, mitusiomis Lietuvos žemės krauju. Bet yra čia autorius minimas dail. Varnas, lietuviško gamtovaizdžio centre statęs kop-

lytstulpį ar kitokį lietuvišką stulpą. Ne kiekviena dailininkė yra Stančikaitė su savo sukurtuoju Vaidila, svetimtaučių pakrikštytu lietuviu Moze, arba su Kaldėdų nakties lietuviškais angelais, grojančiais savo tautinės muzikos įrankiais... Ir ilgas daugtakis... Nereikia nė dešimties pirštų suskaičiuoti, iš bet kokios lietuviškos žymės, tas vietas, anot vyskupo Barono, kur lietuvių gyvenama.

(Bus daugiau)

LOOK BETTER
NATURAL VITAMINS
SALT AND SUGAR-FREE FOODS
HI PROTEIN DIET AIDS
SLIM GYM
Come in and see the "Slim Jim" as seen on TV.
FEEL BETTER
HOUSE OF HEALTH FOODS
6832 So. Pulaski Road Tel. — 581-3900
Cut out for free samples

DAILĖS PARODA CHICAGOJE

Čiurlionio galerija Chicagoje ruošia tradicinę dailės parodą 1970 m. vasario mėn. 14-22 d., kurioje kviečia dalyvauti visus Siaurės Amerikos (JAV ir Kanados) lietuvius dailininkus. Pratomos premijos už geriausius kūrinius bus skiriamos nepaisant meninio stiliaus. Kūrinių atrinkimui ir premijavimui yra kviečiama jury komisija. Kūrinius parodon pristato patys dailininkai; parodai pasibaigus, neparduotų kūrinių gražinimu pasirūpina galerija (už Chicago ribų).

Da lininkai suinteresuoti šia paroda, informuoja Čiurlionio galeriją iki 1969 m. gruodžio mėn. 10 d., užpildydami žemiau paruoštą kuponą ir jį pasiųsdami: CIURLIONIS ART GALLERY
5620 So. Claremont Ave.
Chicago, Illinois 60636
arba skambindami Petriui Aleksai telef. (312) 776-1798.

Po registracijos tuoj bus išsiuntinėta pilna informacija:

Šiuo pareiškiu, kad dalyvausiu Čiurlionio galerijos rengiamoje tradicinėje dailės parodoje, įvykstančioje 1970 m. vasario mėn. 14-22 d. 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636 USA.

Dail Vardas ir pavardė

Adresas

Kūrinių technika

(Tapyba, grafika, skulptūra, ir kitos)

**JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ
IR KITAS USSR DALIS,
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposytorg)**

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet

MŪŠŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-8320
UTICA, N. Y.	963 BLECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
558 HUDSON AVENUE		232-2842
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS. CAMPBELL AVENUE	365-6760
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	545 MARCELLUS STREET	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENTWORTH AVENUE	PR 1-0606
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS. CAMPBELL AVENUE	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE.	381-8997

**CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% **4 3/4%**

Mokamas už Vieną Mėn. Certifikatų apskaitas Minimum \$5,000.00

Nausias sukurtas dividendas mokamas už investavimo apskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSDMCIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

NAUJI LEIDINIAI

• **Vladas Šlaitas, AGUONU GAISRAS.** Eilėraščiai. Išleido "Ateities" 1969 m. Literatūros serija Nr. 3. Literatūros serijos leidinius finansuoja "Ateities" Literatūros fondas. Viršelį piešė Paulius Jurkus. Rinkinis 56 psl., kainą 2.00 dol., gaunamas ir "Drauge".

Geras buvo "Ateities" leidyklos užmojis poeto Vladio Šlaito viešnagės Amerikoje proga išleisti naują jo poezijos knygą. Tokia, štai, liepnojančių agonu spalvos papuoštu viršeliu, jau guli po ranka. O rytoj, lapkričio mėn. 9 d. (sekmadienį) 2 val. 30 min. popiet Jaunimo centre, Chicagoje, Anglijos lietuvių klubo ruošiamoje Anglijos lietuvių rašytojų popietėje šią knygą visi jau galės išgirti. Kaip žinome, popietėje dalyvaus iš Anglijos tiesiog Chicago atskridę popietės rengėjai iškviešti rašytojai: poetas Vladas Šlaitas ir Jonas Kuzmickis-Gailius.

Naujam Vladio Šlaito poezijos rinkinyje "Aguonu gaisras" sutalpinta daugiau kaip 40 naujausių poeto eilėraščių. Poetas jau seniai yra įsigijęs mūsų poezijos raišdą labai savitą ir niekieno kito nepakartojamą braižą. Naujo rinkinio eilėraščiai yra dar labiau šlaitiški, dar labiau išgryninti tyrojo jausmo kostuovose, dar labiau nepaprasti savo paprastumu ir atrinkto žodžio pastatymu tokioje vietoje, kur jis konteksto aplinkoje sužeri nematytomis lig šiol spalvomis ir praneša negirdėtą lig šiol balsu. Tačiau rinkinio aprašas ir citatos čia negali nė iš tolo tikro įspūdžio atskleisti, reikia patį rinkinį visą vienu prisėdimu perskaityti.

• **Antanas Macina, SOWJETISCHE ETHIK UND CHRISTENTUM.** Zum Verstaendnis des kommunistischen Menschen. MCMLXIX Ecart - Verlag, Witten.

Tai jau ne pirmas vokiečių leidyklų ir vokiečių kalba išleidžiamas Muensterio universitete (Vokietijoje) profesoriaujančio žymaus mūsų filosofo, teologo ir rašytojo dr. Antano Maceinos veikalas. Be jo daugelio straipsnių įvairiuose vokiečių kultūros žurnaluose ir šiaip specialiuose leidiniuose, atskiromis knygomis vokiečių kalboje anksčiau Maceinos išleista "Der Grossinquisitor" (1952) ir "Das Geheimnis der Bosheit" (1955). Abu šie veikalai išleisti ir lietuvių kalba.

Nauja vokiškoji mūsiškio prof. dr. Antano Maceinos knyga, apie sovietiskąją etiką ir krikščionybę yra 205 psl. Be daugelio poskyrių, ji yra suskirstyta į keturis pagrindinius skyrius: "Entstehung und Sinn der sowjetischen Ethik", "Die Grundlagen der sowjetischen Ethik", "Atheismus als Lebensform des Sowjetmenschens", "Der Sinn des Lebens in Kommunismus". Gale knygos yra du priediniai skyriai: "Der Dialog zwischen Christen und Marxisten" ir "Die Gottbildner im Marxismus".

Veikalas yra giliai išmąstytas, taikliai atremtas į istorinę ir dabartinę realybę. Būtų gera, kad jis, ilgai negaišus, kurios nors mūsų leidyklos būtų išleistas ir lietuviškoje versijoje.

• **ATEITIES, 1969 m. rugsėjo mėn. Nr. 7.** Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius — Jonas Šoliūnas, 66-41 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 312 737-5096. Administruoja Juozas Polikaitis, 72-35 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 312 434-2243. Metinė prenumerata 5.00 dol., susipažinimui prenumerata — 3.00 dol., garbės prenumerata 10.00 dol.

Rugsėjo mėn. žurnalo numeris skirtas praėjusios vasaros stovykloms. Puspilapiuose mirguliuoja jų aprašai, nuotraukos: jaunučiai Dainavoje, jaunučiai ir moksleiviai Kennebunkporte, moksleiviai Montrealyje, stovykla Wasagoj (Kanadoje), studentai savo stovykloje Pensilvanijoje.

Vladio Šlaito naujo poezijos rinkinio "Aguonu gaisras" viršelis piešė Paulius Jurkus. Knygą išleido "Ateities" leidykla.

nijos kalnuose, sendraugiai Dainavoje. Visa tai suorganizuota viename numeryje, ir tai liudija ne kokį atsiktinumą, o užgirtiną redakcijos planavimą. Numeryje yra apstu ir savos kūrybos eilėraščių ir apybraižinės prozos. Vieną šiai dienai aktualią mintį iš numerio vedamojo norime čia pacituoti:

"Neseniai vienas vokiečių žurnalistas "Atlas" žurnale rašė apie naują amerikiečių kartą. Jo nuomone, naująją kartą atstovauja barzdoti hipiai ir susivėlavus lakūdos. Ir tai jis nevadina amerikietiškojo jaunimo išsigimimu, o greičiau prisitaikymu — konformizmu — prie gyvenimo sąlygų. Anot jo, seniau tipiškas amerikietis buvo pilka kostiumą dėvįs valdininkas, apie kurį taip plačiai skaitėme Sinclair Lewis romanuose. Vėliau amerikietiškojo konformizmo atstovu tapo tipiškas raštinės ekzekutyvas.

Dabar šitame krašte pradeda išryškėti jauniausioji konformistinė grupė. Tai hipiai ir "gėlių vaikai". Tiesa, dažnai pastarieji save laiko priešingais. Jie dedasi esą konformizmo priešai. Deja, taip nėra. Visa jaunoji amerikiečių karta dabar išyla kaip vie-

lytinacinius bei pavojingus vaistus, duodama jau pusėtinu savų eilėraščių.

• **Nauja dainų ir arčių plokštelė "VACLOVAS DAUNORAS".** Tokiu vardu Krivulė Montrealyje išleido labai geros kokybės RCA gamintą ilgo grojimo Hi-Fi plokštelę. Vaclovas Daunoras, gim. 1937 m. Zagareje, nuo 1960 m. Lietuvos akademinio operos ir baleto teatro Vilniuje solistas (bosas), šiuo metu yra vienas iškiliausių lietuvių dainininku. Labai vertinamas Lietuvoje, išveivijoj mažai pažįstamas, nors Expo-67 metu dainavo Montrealyje ir Toronte. 1967-68 m. lavinosi garsiojo dainavimo mokykloje La Scala Milane, Italijoje ir yra sėkmingai koncertavęs ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio kraštuose.

• **ATEITIES, 1969 m. spalio mėn. Nr. 8.** Kaip matome, du pastarieji "Ateities" žurnalo numeriai išėjo beveik tuo pačiu laiku. O tai jau reiškia, kad su šių metų atuntuoju (spalio mėn.) numeriu redakcija pasivijo laiką. Tada linkime ir toliau jo išrinkti naujais. Naujausias "Ateities" numeris didelė savo skelbiamos medžiagos dalimi mini poeto Vytauto Mačernio 25 metų mirties sukaktį. Žurnalo viršelyje puošia žuvusio poeto portretas, puslapiuose duodama jo rankraščio faksimilę, jo eilėraščių, jo "Vizijų" ištraukos. Apie patį Vytautą Mačernį ir jo kūrybą labai spalvingai rašo poeto bendraamžis Vytautas A. Jonynas, o apie šatrijiečių ano meto studentiškas dienas laisvajame Kaune pasakoja Kazys Bradūnas. Į jaunųjų bendradarbių grožinę kūrybą gražiai jungiasi jaunieji plunksnos bičiuliai skirtingi dr. Kęstutis Keblio išradininkai ir tos pačios Filharmonijos simfoninis orkestras.

Krivulės išleistas plokštelės "Lietuviškos vestuvės", "Palangos Juzė", ir "Virgilijus Norėika" susilaukė ne tik didelio pasidomėjimo, bet ir įvairių orkestrų, tarp jų ir pernai Montrealyje koncertavęs Vilniaus Filharmonijos kamerinis orkestras, vadovaujamas Sauliaus Sondeckio ir tos pačios Filharmonijos simfoninis orkestras.

• **MČSU VYTIS, 1969 m. Nr. 2.** Leidžia Akademinis skautų sąjūdis. Redaguoja Ramunė Kviklytė, 5747 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629. Administruoja Jonas Tamulaitis, 6744 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 5.00 dol., kitur 2.00 dol.

Be grynai akademiškams skautams skirtos medžiagos, žurnale apstu ir to, kas naudinga ir įdomu kiekvienam. Sakysim, dail. Ant. J. Vaikšnoras rašo apie traagiškai žuvusį skulptorių ir dailininką Vytautą Raulinaitį, kituosius puslapius vėl skaitome apie ha-

siavimo lietuvių tarpe, bet pirmosios dvi, kaip neįkainojamas lietuostinis turtas, buvo puikiai įvertintos daugelio pasaulio universitetų ir muziejų. Leidėjai tokioms įstaigoms ir asmenims jau yra padovanoję beveik 200 plokštelių. Apie vysk. M. Valančiaus keliauninko Palangos Juzės pėdomis pasekusių Krivulės plokštelių keliones detaliau rašė "Lietuvos pajūris" ž. m. No. 2, straipsnyje "Krivulė keliauja".

• **Rasų kapinės Vilniuje šėmet suėjo 200 metų.** Jos buvo įsteigtos 1769 m. Vilniaus burmistras Bazilijus Milerio rūpesčiu, kai senasias, prie Aušros Vartų buvusias kapines pasivijo miestas. 1820 m. Rasų kapinės buvo prapleštos ir aptvertos mūrine tvora. 1841 m. pastatyta gotiško stiliaus koplyčia, o vėliau dar ir aukšta varpinė. Kapinėse palaidota viena eilė didžiųjų lietuvių tautos žmonių, jų tarpe: dail. Pranas Smuglevičius (1745-1807), poetas Liudvikas Kondratavičius-Si-

• **WAGNER & SONS**
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoma Paruošta — Taiso
NAUJOS NAUJOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

• **ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY**
Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2140 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

• **MOVING**
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

• **MARQUETTE PHOTO SUPPLY**
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS
Daug sutaupysite pirksami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pirmai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PHrospect 6-8998

• **Firestone PADANGOS (TIRES)**
NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES
No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement protected on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price at time of replacement. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

• **LUIZ AUTO REPAIR**
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunskas

• **B and B DISTRIBUTING COMPANY**
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

• **THE PAUL STUDIO**
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

• **Fotografavimas žavioms nuotakoms**
The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

• **INTERTRADE EXPRESS CORP.**
125 East 23rd Street
New York, N.Y. 10010
Reikalavimas mūsų nemokamo katalogo su dar daugiau dovanų. Taip pat atsiųskite apie naują patarnavimą siuntiniu persiuntimui.

• **Country Auto & Tire Service**
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. - 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS CESAS

• **ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY**
Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2140 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

• **MOVING**
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

• **MARQUETTE PHOTO SUPPLY**
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS
Daug sutaupysite pirksami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pirmai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PHrospect 6-8998

• **LUIZ AUTO REPAIR**
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunskas

• **B and B DISTRIBUTING COMPANY**
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

• **THE PAUL STUDIO**
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

• **Fotografavimas žavioms nuotakoms**
The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

• **INTERTRADE EXPRESS CORP.**
125 East 23rd Street
New York, N.Y. 10010
Reikalavimas mūsų nemokamo katalogo su dar daugiau dovanų. Taip pat atsiųskite apie naują patarnavimą siuntiniu persiuntimui.

• **Country Auto & Tire Service**
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. - 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS CESAS

• **ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY**
Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2140 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

• **MOVING**
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

• **MARQUETTE PHOTO SUPPLY**
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS
Daug sutaupysite pirksami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pirmai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PHrospect 6-8998

• **LUIZ AUTO REPAIR**
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunskas

• **B and B DISTRIBUTING COMPANY**
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

• **THE PAUL STUDIO**
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

• **Fotografavimas žavioms nuotakoms**
The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

• **INTERTRADE EXPRESS CORP.**
125 East 23rd Street
New York, N.Y. 10010
Reikalavimas mūsų nemokamo katalogo su dar daugiau dovanų. Taip pat atsiųskite apie naują patarnavimą siuntiniu persiuntimui.

• **Country Auto & Tire Service**
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. - 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS CESAS

• **ROOSEVELT FURNITURE CO.**
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val.; antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. sekmadienį atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

• **MUSŲ ERDVIOSE PATALPOSE TURIME DIDŽIAUSĮ PASIRINKIMĄ VISŲ MODERNIŠKŲ BALDŲ, ELEKTRINIŲ KROŠNIŲ, RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATŲ, ŠALDYTUVŲ IR KITŲ NAMAMS VEIKMENS.**
LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val.; antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. sekmadienį atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

• **LUIZ AUTO REPAIR**
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAZYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunskas

• **B and B DISTRIBUTING COMPANY**
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

• **THE PAUL STUDIO**
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

• **Fotografavimas žavioms nuotakoms**
The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

• **INTERTRADE EXPRESS CORP.**
125 East 23rd Street
New York, N.Y. 10010
Reikalavimas mūsų nemokamo katalogo su dar daugiau dovanų. Taip pat atsiųskite apie naują patarnavimą siuntiniu persiuntimui.

• **Country Auto & Tire Service**
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. - 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS CESAS

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Anglijos lietuvių rašytojų viešnagė Amerikoje.** Gražus Chicago Anglijos lietuvių klubo sumanymas pasikviesti kūrybos rečitaliui Anglijos lietuvių rašytojus realizuojasi rytoj, lapkričio mėn. 9 d. (sekmadienį) 2 val. 30 min. popiet, Jaunimo centre, Chicagoje. Atskirdę iš Anglijos tiesiog Chicago, literatūros popietėje savo kūrybą skaitys poetas Vladas Šlaitas ir rašytojas Jonas Kuzmickis - Gailius. Taipgi čekietės aktorės Elena Blandytė ir Eglė Vilutienė per teiks kitų Anglijos lietuvių rašytojų žodį, kurie dabartine proga negalėjo asmeniškai popietėje dalyvauti. Šio literatūrinio sekmadienio naujiena yra dar ir ta, kad mūsų literatūros bičiuliai ten pat popietėje jau galės įsigyti ir nauja, tik ką "Ateities" leidyklos išleista poeto Vlodo Šlaito eilėraščių knyga "Aguonų gaisras" ir atžymėti ja taipgi autoriaus autografa. Svečiai rašytojai atvykę iš anapus Atlanto Chicago yra brangūs mūsų išsivieškos dalios ir vargo broliai, tad rečitalin atėjimu juos bent moraliai paremti yra kiekvieno lietuvių pareiga.

● **Metinis reikšmingas atžymėjimas paskirtas lietuviui.** Muzikui Jonui Zdaniui, gyvenančiam Chicagoje, šiomis dienomis amerikiečių įteikta "1968 Music Publishers' Association Paul Revere Awards for Graphic Excellence". Atžymėjimas paskirtas už dabartinio amerikiečių kompozitoriaus Paul Creston rapsodijos "Anatolia" orkestrinės partitūros įgraviravimą. Paul Revere, kurio vardu pavadintas šis muzikos leidyklų skiriamas atžymėjimas, buvo Amerikoje pirmasis gaidų įgraviruotojas.

● **Jonas K. Karys atidavė spaudai savo trečiąjį veikalą** — "Numizmatika". Knyga jau renka Immaculata Press spaustuveje, Putnam, Conn. Apie Naujuosius Metus ji, tikimasi, pasirodys. Knyga turės apie 350 psl. ir bus gausiai iliustruota. Išparduoto "Senovės liet. pinigų" veikalas klies J. Karys perdavė "Alkos" muziejui, Putnam, Conn.

● **Komedijos "Amerika pirtyje" laidų reikalas.** "Drauge" (1969 m. spalio mėn. 25 d. Nr. 251) antroje dalyje, Kultūrinėje kronikoje paminėta, kad šio veikalas buvo penkios laidos. Baltimorės Lietuvių tautiniam knygyne yra: 1) "Amerika Pirtyje. Komedija iš trijų dalių. Parašė Keturakis. Ukaininko 1895 m. priedas, Nr. 2. Tilžėje. 1895. Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje 43 psl. Toliau mesni 5 nenumuoti puslapiai apima sąrašą knygų, kurios gautamos pas M. Noveskį Tilžėje.

Pranas Baltūnis Amazonė
Iš šaknių skulptūrų parodos Jaunimo centre, Chicagoje

Žmogaus ir gamtos išradingumo sintezė

Išpūdžiai iš Pr. Baltūnio šaknių skulptūrų parodos Chicagoje

K. PRIESPYLIS

Prąjės savaitgalis ir šios savaitės pirmosios dienos Jaunimo centro didžiąją salę Chicagoje tiesiog užtvindė svečio iš Montrealio, Prano Baltūnio, pirmą kartą čia matomos parodos eksponatais. Paroda čekiečiai išskirtinai domėjosi, visą laiką parodos patalpose publikos netrūko. Tačiau bendram parodos lygiui kenkė eksponatų gausa ir jų tiesiog prekybinis išdėstymas. Reiklesnis žiūrovas dažnai turėjo suabejoti, kur jis esąs: dailės parodėje ar Kaziuko mugėje? Meniškas išpūdis būtų kur kas

geresnis, jei eksponatų būtų būvę visu trečdaliu ar net visa pusė mažiau, kad jie būtų buvę nepasikartojančiai atrinkti ir išradingiau išdėstyti salės erdvėje, ja kuo nors suskaidant, gėlėmis ar stendinėmis pertvaromis pajvirinant ir pan. Dabargi eksponatai buvo sukrauti ir sukimšti ant paprasčiausių stalų, kaip siūlome prikti niekeliai atlaidų mugėms.

Ogi didžia dalimi parodos eksponatai nebuvo niekeliai. Net ir savo tokia įdomia naujnybe,

2)) Amerika Pirtyje. Komedija iš trijų dalių. Parašė Keturakis. Ukaininko 1895 m. priedas, Nr. 2. Tilžėje. 1895. Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje 43 psl. Toliau mesni 5 nenumuoti puslapiai apima sąrašą knygų, kurios gautamos pas M. Noveskį Tilžėje.

95 m. "Amerika Pirtyje" buvo išleista dvi laidos. M. Šimkus

● **Dail. J. Paukštienės dailės darbų paroda Čiurlionio galerijoje, 5620 S. Claremont Ave., Chicagoje atidaroma lankymui kitą šeštadienį (lapkričio 15 d.) 7 val. vak.** Oficialus parodos atidarymas lapkričio 16 d. (sekmadienį) 3 val. popiet. Paroda uždaroma lapkričio 23 d. (sekmadienį) 9 val. vak. Savaitės dienomis paroda bus atidaryta nuo 6 val. 30 min. vakaro iki 9 val. vak.

● **Šių metų spalio 11 - 17 d. New York'e įvyko 57 tarpt. stomatologų kongresas,** kuriame, atvykęs su Sovietų S-gos 11 narių delegacija, prof. dr. Stasys Cepulis darė pranešimą apie lokalinės kūno temperatūros reikšmę stomatologijos mokslui ir praktikai. Dr. Cepuliu vadovaujant, Kaune buvo sukonstruotas aparatas, kurio pagalba galima nustatyti, ar ant kūno paviršiaus atsiradę spuogeliai turi temperatūrą ar ne, nes jis savo tyrimais įrodė, kad tik piktybiniai spuogeliai turi temperatūrą. Šis jo pranešimas bus atspausstas visuose stomatologijos srities periodiniuose leidiniuose.

Prof. dr. S. Cepulis dar prieš II-ą pasaulinį karą yra baigęs Vilniaus St. Batoro universitetą, o dabar profesoriauja Kauno medicinos institute ir dažnai dalyvauja tarptautiniuose suvažiavimuose.

kaip iš medžio šaknų išgauta skulptūra, jie jau traukė į save akį. Žinoma, šitokio pobūdžio skulptūra absoliuti naujiena nėra. Jos ištakos galėtų siekti ir mūsų tautodailę, prisimenant dievdirbių ir šiaip išmoningų kaimo menininkų iš medžio šakų ar šaknų išskutas fantastiškas lazdas, vainikuotas velniukų galvomis ir kitokiomis baisybėmis. Prano Baltūnio atveju būtų skirtumas tik toks, kad čia vis dėlto jau yra kūryba žmogaus, aiškiai žinančio individualios skulptūros reikalavimus ir jos realizavimo dėsnius. Šito žinojimo rezultatus nevenioje skulptūroje užčiuopiame gana jau pagirtina prasme. Sakysim, tokie geri ir kūrybingi sprendimai matyti skulptūroje, pavadintoje "Miško pasaka", "Varlė" ir kt. Net taikomo meno, šiuo atveju kaip staliuko, paskirtis "Varlei" neatima fantastiškumo ir faktūrinio grubumo, kai tuo tarpu kitiems eksponatams kruopštus išdailinimas ir išblizginimas tiktai kenkia, kažkaip nupigina visą jų meniškąjį pobūdį, paverčiant juos kone "dešimtštorio" įnamiš. Gi "Varlė" savo grubumu

primena jau kone monumentalią skulptūrą, nemažiau sukrečiančią kaip ir 16-17 amž. olandų tapytojo Boscho baisybinės baidyklės.

Daug kur reikia stebėtis kūrėjo žmogaus ir išradingosios gamtos bendrojo užmojo sutapimu ir puikiu jų sintezės rezultatu. Čia galėtume suminėti tokias skulptūras kaip nebesuvaldomas "Eržilas", ilgesingai skrendanti "Gervė" ir visa eilė kitų. Tačiau ne visur prie šaknų pridėtai žmogaus rankai pavyksta šitaip reikalo nepagadinti. Ne kartą vienur kitur koks nors primestinis dalykėlis tokią tobulą vienumą suardo, lyg nukritęs visai iš kitos muzikos, sakysim, kaip ir ta iš visos vienumos atšokstanti ir dirbtinai prisegta pasipyrimo lazda "Slidinėtojo" skulptūroje.

Aplamai, šios parodos atvežimą Chicagoje reikia laikyti įdomiu čionykščio mūsų savaitgalinio bruzdėjimo pajvirinimu. Jos lankytojai už tai yra dėkingi budusiemis montrealiečiams, parodos surengimui besirūpinusiems: tėvui J. Borevičiui SJ, tėvui J. Vaišniui SJ, Danai Barauskienei ir J. Juknevičienei.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...

Ir tikrai padėsite savo artimiesiems užsakydami dovanų siuntinį per

BALTIC STORES, LTD.

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

(Z. JURAS)

TELEF. — 01 - 739 - 8734

Šį rudenį siūlome 3 dovanų siuntinius, sudarytus iš tokių dalykų, kas labiausiai Lietuvoje reikalinga ir naudinga.

Rudeninis (1) 1969

3 jarda vilnonės veliūro medžiagos vyriškam arba moteriškam paltui 3½ jardo puikios kostimūnės angliškos vilnonės medžiagos vyriškam arba moteriškam kostiumui. 2 jarda crimplene medžiagos puikiai suknelėi, vyriškai arba moteriškai aukštos rūšies megstukas. Išeginiai nailono marškiniai, arba blusutė, 1 p. vyriškų arba moteriškų kojinių, vilnonių arba nailoninių, 20 geriausių rūšių cigarečių

Kaina \$90.00.

Rudeninis (2) 1969

Nailoninis italskas, vyriškai arba moteriškai lietai, 3½ jardo vilnonės angliškos kostimūnės medžiagos, 2½ jardo vilnonės moteriškai suknelėi medžiagos. 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė. 1 vyriškai arba moteriškai labai geras megstukas, 1 kaklaraištis, arba dėžė šokoladinių saldinių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės.

Kaina \$90.00.

Maisto siuntinys 1969

6 sv. geriausių kanadiškų miltų, ½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. lapelių ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėžutė Nescafes, 2 sv. geriausių kiaulinių taukų, 1 dėžė šokoladinių saldinių.

Kaina \$30.00

Į kiekvieną rūbų siuntinį galima dėti šiuos labai Lietuvoje naudingus ir pageidaujamus dalykus.

Nailoniniai lietai \$11.00, geriausias vilnonės skarelės \$4.50, vyriški arba moteriški megstukai \$12.50, Parkerai \$6.00, vilnonės arba nailoninės kojinės \$2.00.

Taip pat, priimame užsakymus: auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, foto aparatams, radijo aparatams, šaldytuvams ir t. t. Mūsų sąskaitos suteikia Jums teisę gauti mokesčių mokėjimo sumažinimą.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS PRANCKUS
Stabdžių, Saugos, Transmisijos, Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
Kampus 58th Street
Tel. — PRospect 8-9533

G E L E S
Veduvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUZASUKU
BEVERLY HILLS GFINYCIA
3443 W. 62nd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

REMKITE "DRAUGA".

HIGH RATES

4.75%
PER ANNUM
ON REGULAR
SAVINGS
CURRENT RATE

5.25%
PER ANNUM
ON INVESTMENT
BONUS
\$1,000 MIN

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 3-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pl., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 12:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 v.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. 476 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO
MR. NELSON
SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kaplių

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

5845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

E U D E I K I S

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Govydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1215
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672

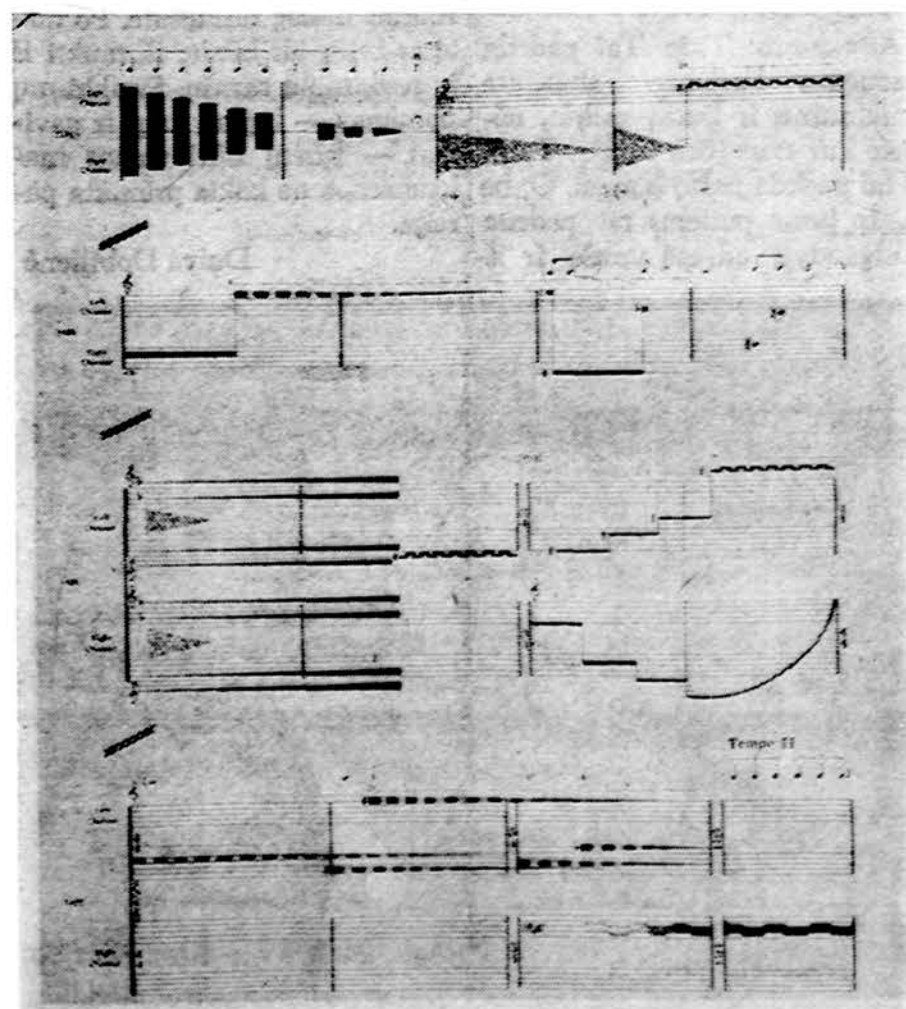
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lithuania Ave. Tel. YA 7-1138-1139

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. Lithuania Ave. Tel. YArds 7-3401

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

Elektroninės muzikos puslapis iš Shawnee Press inc. išleisto Herbert Bielawa veikalas "Spectrum". Tai yra pirmasis bandymas Amerikoje užrašyti muzikiniame tefonyje elektroninę muziką. Puslapio įgraviravimo darbas atliktas mūsų muziko Jono Zdanius

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5988

Lietuvė moteris ir Lietuvių moterų klubų federacija

S. GEDVILENĖ

THE LITHUANIAN WOMAN, published by the Lithuanian Women's Clubs Federation, Brooklyn N. Y. 1968.

Lietuvių moterų klubų federacijos įstatų 6-jo paragrafo pirmoji dalis "Turi tikslą supažindinti kitataučius su lietuvių tautos padėtimi ir kultūra."

Sito yra siekiama įvairiais būdais, kurių čia išvardinti neketinu, o išleisti tos organizacijos knyga "The Lithuanian Woman" plačiau apie tai kalba.

Sios knygos redaktorė yra Birutė Novickienė su bendradarbeėmis Irena Banaitiene ir Marija Noreikiene.

Įžanga parašyta Lietuvių Moterų klubų federacijos pirmininkės Vincės Jonuškaitės-Leskaitienės.

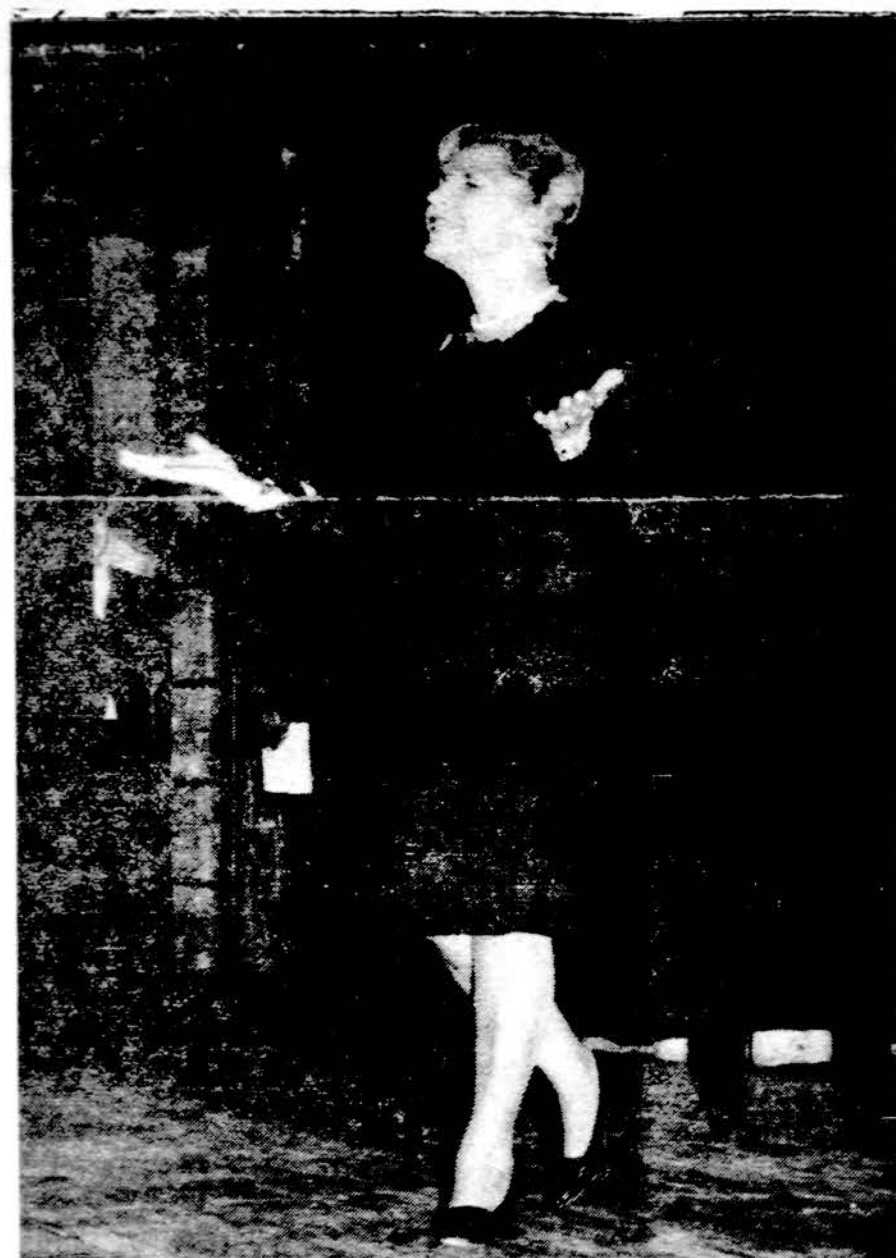
Knyga yra išleista gražiam popieriuje, iliustruota P. Jurkaus piešimais vinjetėmis, nuotraukomis ir Lietuvos žemėlapiu, kurie kitatauti skaitytoją iš karto nukelia į mūsų kraštą. Knyga stengiasi supažindinti skaitytoją lietuvių moters vaidmeniu lietuvių tautos

tuvės intelektualės pajėgumą, parodo moterį veikiančią kovose dėl nepriklausomybės, steigiamajame seime, savivaldybėse, pramonėje, literatūroje, mene, teatre, dainoje ir t. t., o taipgi aprašo jų ryšius su moterų organizacijomis JAV ir kitur.

Šitas skyrius turėtų skambėti tu moterų nuveiktais darbais davusiais tokį didelį įnašą į lietuvių tautinį lobyną. Tačiau jis čia daugiau ribotas.

O skyriuje apie siaubingus 1940-41 metus iškeliamas lietuvių vaidmuo sovietų okupacijoje. Bendrais, labai sutrauktai bruožais apibūdinama lietuvių moteris, stoisčiai atlaikiusi okupanto priespaudą, jos patirtas kančias Sibire.

Trumpokas turinys skyrius, bet duoti vardai kelių anglų kalba išleistų veikalų, kuriuose galima rasti tos žiaurios komunistų okupacijos metu lietuvių iškenčiamas kančias Lietuvoje, Sibire ir jos parodytą didvyriškumą. Galia, nes atrodo, jog tai turėtų būti vienas iš išsamiųjų skyrių, infor-

Zita Kevalaitytė - Visockienė Jaunimo centre, Chicagoje vadovauja vaikų literatūros popietei spalio 12 d. Nuotrauka Z. Degučio

Ir, pagaliau, eina biografijos esamų ar buvusių L.M.K.F.-jos pirmininkių: M. Zilinskienės, B. Novickienės, a.a. L. Bieliukienės, V. Leskaitienės.

Knyga baigiama, duodant sąrašą moterų, dalyvavusių įvairiose tautinėse konferencijose, mūsų atstovių General Federation of Women's Club's konvencijose. Šitas skyrius bent kai kuriais vardais papildo skyrių apie moterį nepriklausomoje Lietuvoje.

Pačioje pabaigoje duodami vyrių parašytų lietuviškų dainų pavyzdžiai, apdainuojantieji lietuvių moterį.

Nuotraukos ir jų parinkimas

Knygoje gausu nuotraukų. Iš 200 knygos puslapių jos užima 70 psl., kur matome daugiau kaip 80 nuotraukų. Tarp jų yra ir lietuvių moterų papuošalų pavyzdžių nuotraukų. Daugumoj nuotraukų tačiau matome žmones, ir kaip malonu paekskursuoti tarp tiek daug pažįstamų veidų, nors kai kurie ir per daug dažnai kartojasi.

Paėmus knyga į rankas, ne vienas visų pirma ir atkreips dėmesį į nuotraukas, nes juk jos ir turėtų pavaizduoti veiklą, ne tik asmenį.

Suprantama, kad tokio pobūdžio leidinį redaguojant, galėjo būti problemų, svarstant, kurias nuotraukas dėti, kurias pavadęs paminti. Tad nenuostabu, jog tokiais atvejais pasitaiko, kad iš-

soksta mažiau reikšmingi asmenys, o kai kurie labiau nusipelnę lieka primiršti.

Nors knygos pavadinimas "The Lithuanian Woman" lyg ir sakytu, kad kalbama apie lietuvių moterį, bet moters veiklos aprašymas emigracijoje yra beveik vien L.M.K.F.-jos veiklos aprašymas, ir tas daugiausia susijęs apie N. Yorką.

Iš dalies gal šitai ir teisinga, nes N.Y. yra L.M.K.F. centras. Bet ir kiti klubai galėtų būti moterų veiklos neblogais pavyzdžiais. Kad ir toks pavyzdys iš Chicagos klubo veiklos. 1966 m. Pasaulinės M.F.K. suvažiavimas įvyko Chicagoje, ir suvažiavimo atstovėms pagerbti Chicagos klubo, pirmininkaujant M. Kriaučūnienei, buvo suruoštas priėmimas, kuris, kaip teko girdėti, turėjo labai gerą atgarsį.

Ir nenuostabu. Be vaišių, nuširdaus pabendravimo buvo ir mūsų dailininkių didžiulė paroda: gintaro knygu parodėlės.

Kylantieji klausimai, knyga užvertus

Knyga yra papuošta P. Jurkaus piešimais tautodailės motyvų vinjetėmis. Bet kyla, manau, ne vienai iš mūsų klausimas: nejaugi neatrodo, ne vienos lietuvių dailininkės, kuri būtų sutikusi tokį darbą atlikti?

Zinoma, aplanai kalbant, reikia pripažinti, kad leidėjos sten-

Spanguolės - paskutinės rudens uogos

STEFANIJA STASIENĖ

Spanguolės ar spangės (Vacinium oxycoccus) — tai tipiškos šiaurės kraštų uogos, įskaitant ir mūsų gimtąjį kraštą Lietuvą. Ir kas iš mūsų neatsimena durpynų samany, kurias puošdavo raudonos uogos. O be spanguolių kisieliaus nebūdavo nė kūčių stalo.

Europos kraštuose spanguolės auga daugiausia natūraliai durpynuose ir juo toliau į šiaurę, juo jų kokybė geresnė. Čia auginamos ir sukultūrintos spanguolės tam tikslui paruoštoje žemėje. Daugiausia Massachusetts valstijoje prie Cape Cod. Kultūrinės spanguolės beveik nieku nesiskiria nuo miško ar durpynų uogu. Jos tik savo patvarumu yra pranašesnės. Šiuo metu rinkoje jau apstu spanguolių ir jų sezonas tęsiasi iki po Kalėdų. Todėl čia susidariusi kaip ir tradicija rudeniui prie baltų mėšų patiekti būtinai ir spanguolių priedą. Juk ir Lietuvoje spanguolės rudeniui buvo mėgiamos. Ligoniams spanguolių sunka buvo didelė atgaiva. Lietuvoje jų rinkimas sutapdavo su pirmaisiais šalčiais, ka-

da raistai užšaldavo ir prie jų buvo galima lengviau prieiti. Ypač vaikai mėgdavo šias žiemos uogas, kai močiutė jas paruošdavo. Spanguolių sultys labai vertingos. Jų vertę sudaro dietinės savybės ir gausumas vitamino C. Kadangi čia apstu įvairiausių sulčių, tad spanguolių sultys naudojamos daugiausia įvairiems puošams gaminti. Spanguolės yra mėgiamos ir vegetariškose virtuvėse, bet dar daugiau reikalingos, ligoniams gaminant dietinį maistą. Mat, be vitamino C, spanguolės turi dar ir jodo, kuris labai svarbus mūsų skydinei liaukai. Manoma, kad jos turi ir profilaktinių savybių nuo kai kurių vidurių ligų. Tad mėginkime šį sezoną sunaudoti daugiau spanguolių.

Spanguolės prie mėšos

Imti: 2 puodukai spanguolių, 1 apelsinas, 1 obuolys, 1/3 puoduko medaus, keletą riešutų.

Uogas nuplauti, nusausinti ir mašinėle sumalti (nevisai smulkiu). Nulupti apelsiną, išimti grūdus ir taip pat sumalti. Obuolį nulupti, išimti grūdus ir smul-

kiui sukapti. Reoštus plona sudrošti. Viską sudėjus į bliūdą, pridėti medaus, išmaišyti ir, jei trūksta saldumo, pridėti truputį cukraus.

Tinka prie baltų mėšų.

braukti pasenusius adresus, nes tada jūsų atvirutės grįžta atgal.

KL: Ar siūsti sveikinimus asmenims, neseniai palaidojusiems brangų šeimos narių?

Ats.: Taip, nes sveikinimai gali būti didelė paguoda. Tačiau reikia vengti lengvo turinio, komiškių atviručių, o taipgi "linksnių" linkėjimų, primenančių linksmybes bei pokylių.

KL: Ar atspausdintas sveikinimas su atspausdinta pavarde yra gero skonio pažymys?

Ats.: Tai nėra neteisingas žingsnis, bet jau labai formalus, o dauguma žmonių pageidauja mažiau formalių atviručių su "šiltesniu" sveikinimu ir ranka pasirašyta pavarde (ar vien vardu). Jei spausdinama, tenka rašyti trečiu asmeniu: "Aldona ir Vytautas Sidabrai siunčia kalėdinius sveikinimus..." ir t. t.

KL: Kai spausdinamos atvirutės, t. y., kai parašas atvirutėje yra atspausdintas, ar pavardę pridedama?

Ats.: Taip. Asmenys, gaunantį atvirutes, gali pažinti keletą porų, vardu Gražina ir Kęstutis ar Ona ir Jonas, ir tada nežinotų, kuri šeima siunčia.

KL: Ar yra taisyklė, kieno vardas pirmiausia turėtų būti minimas: vyro ar moters?

Ats.: Nėra taisyklės, bet moters vardas minimas pradžioje (ir amerikiečių tarpe). Kai rašoma ranka, pasirašantis iš mandagu mo stato kitos pusės vardą pirmą.

KL: Ar teisinga pridėti "su (ar "ir") šeima" po vyro ir žmonos parašų?

Ats.: Tik tuo atveju, jei labai didelė šeima. Kitaip, vardai dukterų ir sūnų turėtų būti išvardinti (ar atspausdinti) po tėvų vardu.

KL: Ar galima adresuoti sveikinimą "Marijona ir Petras Jonėnai ir šeima"?

Ats.: Taip, nebent šeimoje yra 1-2 vaikai, tada jų vardai rašomi sekančioje eilutėje po tėvų vardais.

KL: Ar galima kalėdinių atviručių vokus adresuoti mašinėle?

Ats.: Tikrai, tuo atveju, jei palieges ar invalidas, ar rankraštis visai neįskaitomas. Ranka užadresuotas vokas yra kur kas asmeniškis ir ne taip jau "komercinio" pobūdžio.

KL: Kaip sustabdyti paprotį pasikeitimą kalėdinių sveikinimų su asmenimis, nuo kurių visados gauni sveikinimus?

Ats.: Jei tie asmenys labai artimi ar juos pažįstate labai gerai, išskalbėkite su jais ir pasakykite jiems, kodėl norite, ar turite, sustabdyti atviručių siuntimą. Kitiems tiesiog nesiųskite. Po metų ar kelių jūs būsite išbraukti iš jų sveikinimų sąrašų. Sveikinimų siuntimas — lygiai, kaip ir gavimas — turėtų būti vienas malonumas, o ne kokia primesta pareiga.

Daiva Dobilienė

Tai ne atspindys veidrody, o dviejų modeliuotojų memento pagavimas. Prieky — Dalia Bartkienė, fonė — Aldona Leitienė.

gėsi atlikti svarbų ir reikalingą darbą.

Ypač didelė pagarba atitenka B. Novickienei, kuri ligos surakinta, ėmėsi tokio didelio sumanymo; pagarba ir jos bendradarbiams M. Noreikienei, I. Banaitienei ir V. Leskaitienei, kuri, kaip žinoma, gerokai prisidėjo prie tos knygos pasirodymo.

Tikėkimės, kad ateityje sulauksim ir lietuvių kalba išsamiai parašyto leidinio. O kitatautei skaitytojai šio leidinio žodinis turinys bus pakankamu informacijos šaltiniu.

Naujas šveicarių laimėjimas

Lugano mieste, Šveicarijoje, italų kalba kalbančiame Ticino kantone vienų tik vyrų elektoratas nutarė didele dauguma šiomis dienomis suteikti ir moterim lygias politines teises.

Ar jaunimas sugebėtų geriau valdyti pasaulį?

Ne. Atrodo abejotina, atsako ekspertai. Viena grupė JAV-ėse, SDS (the Students for a Democratic Society) davė puikų pavyzdį — pademonstravo, kokio pobūdžio būtų visuomenė, jei jie perimtų valdymą. Jų konvencija, karštai susiginčius, pasibaigė skilimu. Tie, kurie nesugeba patys susitvarkyti, paprastai, jaučia didelį malonumą kitus tvarkyti.

KAIP TEISINGAI ELGTIS?

Svenčių sveikinimams besistartiant

Klausimas: Ar būtinai užrašyti savo adresą voke, rašant kalėdines atvirutes?

Atsakymas: Taip. Tai padeda žmonėms, kuriems siunčiate sveikinimus ir kurie, galbūt, užmetė kur nors jūsų adresą. Taipgi tai padeda pašto įstaigai. O, be to, ir jums patiems tai padeda susigaudyti adresu sąrašė ir iš-

Moteriškasis kampelis viename iš daugelio priėmimų Marijos ir inž. Antano Rudžių rezidencijoje, po Lietuvių radijo ferumo programos. Iš k.: V. Kleivienė, sol. D. Kučionienė, S. Blažienė ir pianistė Ald. Bražienė, sol. Alg. Brazio žmona.

1947 Muenchene suorganizuota Lietuvių moterų taryba. Sėdi iš kairės į dešinę: Emilija Garbužaitė - Jurkuviene, Vincė Jonuškaitė - Leskaitienė ir dr. Marija Krasauskaitė. Stovi dr. Antanina Trimackienė, Ligija Bezmavičiūtė - Bieliukienė ir Antanina Vyčiūtė - Lukšienė.

Nuotr. V. Rasiūno

istorijoje, apimdama įvairias gyvenimo sritis.

Pirmame skyriuje atvaizduota moteris legendoje ir ankstybame Lietuvos istoriniame laikotarpyje. Pajautos, Gražinos, Zilvės vardai puošia Lietuvos tolimą praeitį.

Sekančiame skyriuje skaitytojas yra supažindinamas su iškilomis moterimis, kaip karaliene Morta Mindaugiene, kunigaikštienė Birute ir kitomis karalių ir kunigaikščių laikotarpyje pasižymėjusiomis lietuvišiomis.

Lietuvės didvyriškumas, meilė tėvynei stipriai pasireiškė Lietuvos-Lenkijos sukilimo periode, kuomet kraštas, patriotinių jausmų kupinas, stojo partizaninėm kovon su carų ir rusų despotizmu ir noru išsivaduoti. Ypač didvyriškumu išsiskyrė E. Pliaterytė ir kitos.

Tokių moterų gretos auga ir trečiame skyriuje. Čia jau minimos moterys, kurios pasirodė viešame gyvenime, spaudoje ir mėgina net prasiskverbti į pasaulinę areną, kaip M. Zauniūtė, F. Bortkevičienė, G. Petkevičaitė ir kt.

Moteris Nepriklausomoje Lietuvoje

O jau IV skyriuje skaitom apie moterį nepriklausomoje Lietuvoje. Šitas laikotarpis parodo lie-

muojantis pasaulį apie lietuvių moters vaidmenį kovoje su okupantu.

Gal per neapsižūrėjimą, gal kitais sumetimais, visai nepamiršta 1941-44 metų vokiečių okupacija, lietuvių moters dalyvavimas anuometinėje rezistencijoje ir moterų karitatinė veikla.

Ir pagaliau skyrius apie moterį tremtyje ir emigracijoje, kur nepalankiausiose sąlygose lietuvių moters vis dėlto nepasimetė, vėl jos čia bürėsi į seniau egzistavusias organizacijas, o taip pat steigė ir steigia naujas.

Kova dėl būvio nenustelbė betgi moterų kultūrinių siekių. Dar Vokietijoje 1947 m. kovo 8 d. Esslingene buvo suorganizuota pirmoji Pabaltijos moterų taryba, kuri ir buvo užuomazga dabartinei Lietuvių moterų klubų federacijai.

Zymesnių veikėjų biografijos

Ši organizacija yra Pasaulinės moterų organizacijos vardu "General Federation of Women's Clubs" narė. Tai yra šakota ir plačiai veikianti, daug kraštų apimanti organizacija.

VII-asis knygos skyrius plačiau paliečia L.M.K.F., kuri apima ne tik J.A.V. esančius klubus, bet ir atstovybes, esančias Pietų Amerikoje, Prancūzijoje, Australijoje ir kt.

"Mamytės ir dukrytės" vienodas suknelės modeliuoja; iš k.: Aušrinė Mikutaitytė ir Milda Memėnaitė.